РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 251 (2235).
25 ПАЙШАНБА ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — УЛУҒ ОКТЯБРГА!

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Ҳар бир кишини коммунистик руҳда тарбиялашда, унинг меҳнат ва жамоат активлигини янада ривожлантиришда меҳнат коллективларининг ролини ҳар томонлама оширингиз!

[КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан].

ТОШКЕНТ РАПОРТ БЕРДИ

ТОШКЕНТ САНОАТЧИЛАРИ МАҲСУЛОТНИ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ВА БУЮМЛАРНИНГ ЭНГ МУҲИМ ТУРЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА ЎН ОЙЛИК ДАВЛАТ ТОПШИРИҒИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ АДО ЭТДИЛАР. ОЙ ОХИРИГА ҚАДАР МАМЛАКАТИМИЗ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ПЛАНГА ҚЎШИМЧА РАВИШДА ЯНА ЎНЛАРЧА МИЛЛИОН СЎМЛИК САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ОЛАДИ.

Шаҳримиздаги саноат, транспорт ва алоқа корхоналари ишчи коллективларининг янги меҳнат зафари уларнинг илмий-техника тараққиётини тезлаштириш йўлида актив кураш олиб борганликлари, йиллик ва беш йиллик давлат топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан социалистик мусобақани кенг кўламда авж олдирганликларининг маҳсулидир.

Ҳозир корхоналарда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 56 йиллиги байрами шарафига зарбдор вахта тобора авж олдирилянти. Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари умумхалқ байрамига ўзларининг муносиб тўёналарини ҳозирламоқдалар.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли корхоналарнинг меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 56 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақани авж олдириб, реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми юзасидан белгиланган ўн ойлик планни муддатидан илгари, 22 октябрда бажардилар. Ой охирига қадар пландан ташқари 6,2 миллион сўмликдан зиёд бинокорлик материалларини реализация қилиш мўлжалланди.

* * *

«Средазуголь» комбинатининг коллективи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириғини ошириб бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 22 октябрда кўмир қазиб олиш ўн ойлик планини бажарганлиги тўғрисида рапорт берди.

Ўзбекистоннинг кўмир қазиб олувчи корхоналари планни 21 октябрда бажарди. Республика кўмир корхоналари ноябрь ойи бошлангунча шу йил учун олган социалистик мажбуриятларини бажаришни мўлжалламоқдалар.

Истеъмолчилар пландан ташқари 126 минг тонна кўмир оладилар.

(ЎзТАГ).

Навбат мажбуриятга

РЕСПУБЛИКАМИЗ «ОҚ ОЛТИН»И 4 МИЛЛИОН 445 МИНГ ТОННАДАН ОШДИ

Ўзбекистон пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, пахтакор республикалар партия-хўжалик активларининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида ўтказилган йиғилишда қабул қилинган юксак мажбуриятларни бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан аввал, мисли кўрилмаган қисқа муддатда бажардилар. Ватан 4 миллион 445 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» олди. Гектар бошига ўрта ҳисобда 26 центнердан ошириб пахта териб олинди.

Давлатга 562 минг тонна пахта сотиб, планни 110 процент бажарган Андижон областининг, 516 минг тонна пахта топшириб, планни 112 процент бажарган Сирдарё областининг, 297 минг тонна пахта топшириб, планни 106 процент бажарган Қашқадарё областининг, 408 минг тонна пахта топшириб, планни 105 процент бажарган Сурхондарё областининг, 388 минг тонна пахта топшириб, планни 105 процент бажарган Тошкент областининг, 385 минг тонна пахта топшириб, планни 101 процент бажарган Наманган областининг пахтакорлари катта муваффақиятларга эришдилар. Қорақалпоғистон АССР, Фарғона, Хоразм, Самарқанд ва Бухоро областлари планни бажариш арафасида турибдилар.

Терим техникасидан юксак унум билан фойдаланиш ва ҳосил теримини механизациялаш даражасини ошириш учун Бутуниттифоқ мусобақасининг ташаббускорлари бўлган республика механизаторлари ажойиб ғалаба қозондилар. 24 октябрь куни улар 2 миллион 500 минг тонна пахтани териб олиб, ҳар бир пахта териш машинаси ҳисобига 93 тоннадан пахта териб, ўз социалистик мажбуриятларини бажардилар. Сирдарё областининг механизаторлари териб олинган жами ҳосилнинг 83 процентдан кўпроғини, Тошкент областининг механизаторлари 72 процентини, Наманган областининг механизаторлари 63 процентини машинада териб бердилар. Техникадан кенг кўламда фойдаланилганлиги пахта тайёрлашнинг юксак суръатларига эришиш имконини берди.

Республиканинг муваффақияти пахтакорлар, шонли механизаторларимиз фидокорона меҳнати ва юксак маҳоратининг, партия ташкилотлари, совет, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зўр ташкилотчилик ишининг натижаси бўлиб, КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва катта ёрдами туфайли қўлга киритилди. Ишчилар синфи ва барча саноат ходимлари, авиаторлар, селекциячилар, олимлар ва конструкторлар бу муваффақиятга жуда катта ҳисса қўшдилар.

Аммо, дастлабки маррага эришилди, холос. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахтакорлар меҳнатига берган юксак баҳосидан руҳланган пахтазор меҳнатчилари ғайратни асло бўшаштирмай, Ватанга Ўзбекистоннинг камида 4 миллион 850 минг тонна «оқ олтин»ини бериш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун курашмоқдалар, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратиш мақсадида кузги-қишки тадбирларни амалга оширмоқдалар.

«Главташкентстрой»нинг 4-қурилиш трести 6-қурилиш бошқармасининг Б. Гаврилов бошлиқ комплекс бригадасида меҳнатсевар ёшлар кўп. Эркин Қорабоев ана шулардан биридир. У «ГипроНИИздрав» институти биноси қурилишида актив иштирок этмоқда.

СУРАТДА: Э. Қорабоев.

Шаҳар — қишлоққа

МАТБААЧИЛАР ҲИССАСИ

«ФАН» нашриёти босмахонаси коллективи пахтакорларга яқиндан ёрдам бериш учун ҳар ҳафтанинг шанба ва якшанба кунлари Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоз далаларида «оқ олтин» дурдоналарини термоқда. Пахта йиғим-теримида ташаббус кўрсатаётган аҳил коллективга босмахона директори Х. Шомаҳмудов ва бошланғич партия ташкилотининг секретари А. Маҳамбетов ўртоқлар бошчилик қилмоқдалар.

Босмахона ходимларидан муқовасоз М. Азимова, М. Йўлдошева, Б. Зокирхўжаева, печать бўлимидан М. Ҳамроев, С. Путинкев ва ҳарф териш бўлимидан С. Аюпов, Ш. Болтабоевалар бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Улар кунига 90-100 килограммдан пахта термоқдалар.

М. САФАРОВ.

СТУДЕНТЛАР ҲИММАТИ

Шу кунларда Октябрь районидаги олий ўқув юртлари ва техникумларининг йигит ва қизлари Сирдарё областининг Дўстлик, Мирзачўл, Пахтакор районларида меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз ғайрат ва шижоатлари билан пахтакорларга ёрдам беряптилар.

Пахта теримида қатнашаётган политехника институти студентлари ҳозирга қадар минг тоннадан зиёд пахта тердилар.

Республика рус тили педагогика институти студентлари қилаётган меҳнат ҳам баракали бўлаяпти. Улар бунёд этган хирмон 700 тоннага яқинлашиб қолди.

Дўстлик районидаги бир қатор совхозларда меҳнат қилаётган халқ хўжалиги институтининг ёшлари 750 тоннадан зиёд пахта териб бердилар.

Теримда қурилиш, полиграфия техникумлари алоқа политехникуми, ўқувчилари ҳам қатнашмоқдалар.

Тошкент — республикага

Унумдорлик ошмоқда

Республика гўшт-сут саноати министрлигининг ремонт-қурилиш ва созлаш бошқармаси коллективи

Бугун

10 ойлик план топшириқларини муддатидан олдин бажарганлиги ҳақида рапорт берди.

— Шу давр мобайнида, — деди мухбиримиз билан суҳбатда бошқарма бошлиғи Ф. Шомаҳмудов, — 1 миллион 250 минг сўмлик миқдорида қурилиш, созлаш ишларини бажардик. Ҳозирги кунда ишчиларимиз Ўртаовулдаги гўшт комбинатида иш олиб бормоқдалар. Мазкур корхонанинг ҳамма комплекслари тугаллангач, уларда ишлаб чиқариш қуввати бир неча баравар ошади.

Бошқарма коллективи республикамизнинг Андижон, Бухоро, Қўқон шаҳарларидаги гўшт, сут комбинатларида ҳам унумдорликни оширадиган бир қатор созлаш, қурилиш ишларини бажармоқдалар. Сирдарё районидаги сут заводида янги компрессор ўрнатилмоқда. У ишга тушгач, корхона чўлқуварларни сут маҳсулотлари билан янада яхшироқ таъминлайди.

Яқинда Янгийўл сут заводи тўла реконструкциядан чиқарилади.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ БУГУН МОСКВАДА, КРЕМЛДАГИ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДА ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЖАҲОН КОНГРЕССИ ОЧИЛАДИ.

⊙ Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Антон Ервандович Кочинянни Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармони эълон қилинган.

⊙ **Кон техникасидан фойдаланиш, кўмир қазиб олишни кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишдаги улкан муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1973 йил 24 октябрь фармони билан Ворошиловград области «Донбассантрацит» комбинати Совет Украинаси 50 йиллиги номли 4-шахта бошқармаси участкасининг ишчилари ва тозалаш забойи ишчилари комплекс бригадасининг аъзолари СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.**

⊙ 24 октябрь эрталаб соат 8 га келиб Миср-Исроил фронтида БМТ кузатувчиларининг воситачилигида ўт очишни тўхтатиш тўғрисида бир битимга келинди.

Истеъмол буюмларига кенг йўл

«Ягодка» ёқиб қолди

Тошкент тўқимачилик комбинатининг газламаси — «Ягодка»га Давлат Сифат белгиси берилди. Енгил ва юпқа бу газлама Ўрта Осиё республикаларида харидоргир бўлмоқда.

Унинг тўқилиши жануб ёзининг талабларига кўпроқ мос келади.

Рассомлар «Ягодка» учун хилма-хил гуллар ишлаб чиқишди. Уларнинг ҳаммасини бадиий кенгаш «аъло» баҳода қабул қилиб олди.

Шу йил 600 минг метр, келаси йили икки баравар кўп «Ягодка» тўқиб чиқариш мўлжаллаб қўйилди.

Эл соғлиғи — юрт бойлиги

ҚУЁШ ХИЗМАТИ

Олимларимиз қуёш нурларидан инсон сиҳат-саломатлигини яхшилашда фойдаланиб келмоқдалар. Семашко номидаги курортология илмий-тадқиқот институтида беморлар қуёш нури билан муваффақияли даволанмоқда. Мутахассислар бундай даволаш ишларини йил бўйи давом эттириш усулларини ишлаб чиқдилар. Бунинг учун махсус бўлим ташкил этилди.

— Қиш фаслида қуёш нурлари билан даволаш Сочи, Қримда мавжуд, — деди мухбиримиз билан суҳбатда институт катта илмий ходими М. И. Кетко, — эндиликда, бу усул Ўрта Осиёда биринчи марта Тошкентда йўлга қўйилмоқда.

Келгуси йилнинг январидан бошлаб, ёзда қуёш нури билан даволанувчи беморлар қиш фаслида ҳам бу имкониятдан фойдаланадилар. Ҳозир хонага махсус мослама ўрнатилди. У қаҳратон совуқда ҳам қуёш нурини ёздагидек етказиб беради.

Соатлар сифатига бағишлаб

Кеча

Республика «Узкульттор» улгуржи савдо базасида мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган соатларнинг хиллари, сифати ва савдоси масаласига бағишлаб кенгаш бўлиб ўтди.

Пиғилишни Ўзбекистон ССР Савдо министри Ғ. Ғ. Юсупов кириш сўзи билан очди. Шундан кейин «Узкульттрог» савдо базасининг бош товаршуноси Д. Аҳмедзянова, «Главкультбитторг» бош мутахассиси П. П. Ваулин, «Союзчаспром» ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи В. Ф. Чугунихин ва бошқалар доклад лар қилдилар.

Кенгаш муносабати билан савдо базасининг маданият клубида мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган соатларнинг кўргазмаси намойиш этилди. Унда «Ракета», «Слава», «Полёт», «Луч», «Восток» маркали соатларнинг янги хиллари кўрсатилди.

Ўзбекистонда аҳолига ҳар хил соатларни сотиш йил сайин кўпайиб бораяпти. 1973 йил учун 1 миллион 191 мингта соатлар сотилиши мўлжалланган. Дастлабки маълумотларга кўра ўн ойга мўлжалланган топшириқлар бажарилди.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

▲ БУДАПЕШТ. Бу йил Венгрия йигит ва қизларидан 350 нафардан кўпроғи қардош социалистик мамлакатлардаги олий ўқув юртларининг биринчи курсида ўқишга киришди. Болгария, Германия Демократик Республикаси, Польша, Руминия, Совет Иттифоқи ва Чехословакияда ўқиётган жамики венгер студентларининг сони 2 минг кишига етди. Худди шунингдек Венгрия олий ўқув юртларида ҳам социалистик мамлакатлардан келган 2,5 минг нафар студент, шу жумладан Совет Иттифоқи йигит ва қизларидан 200 студент ўқимоқда.

▲ ДАККА. Миллий халқ партиясининг раиси профессор Музаффар Аҳмад ТАСС мухбири билан суҳбатда, ватанпарвар уч партия шу ойнинг ўрталарида эълон қилган миллий фронтининг программаси мамлакатимизни ривожлантиришда революцион роль ўйнаши лозим, деди.

Миллий бирлик фронти программасини амалга ошириш жамиятимиз структурасида ҳам, шунингдек давлат экономикасида ҳам муҳим ўзгаришлар қилинишига олиб келади ва анчагина вақтни ўз ичига олади, деди М. Аҳмад. Ҳамда ватанпарвар ва тараққийпарвар кучларни янада жипслаштириш зарурлигини уқтириб ўтди.

▲ НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк билан Филадельфия ўртасидаги йўлда бўлиб ўтган автомобиль тўқнашувида 8 киши ўлди ва 13 киши ярадор бўлди. Прицепли юк автомобили шаҳарлараро автобус билан тўқнашди. Яна бир енгил машина юк автомобилига урилиб ёниб кетди. Шу фалокат натижасида ҳаракат тўхтаб қолди. Йўлнинг ҳар икки йўналишида 22 миля масофада автомобиллар қатор туриб қолди.

▲ ВЕНА. 30 сентябрдан 13 октябргача ўтган икки ҳафта ичида Австрияда 3.428 та йўл транспорт фалокати бўлганлиги рўйхатга олинди. Шу фалокатлар натижасида 113 киши ўлган ва 2.433 киши ярадор бўлган.

(ТАСС).

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда фан ва техника соҳасидаги ҳаракатларни бирлаштириш учун мустаҳкам базалар яратилган. 1968 йили Вроцлавда (ПХР) ташкил этилган Халқаро кучли магнит майдонлари ва паст температуралар лабораторияси ана шундай базалардан бири.

СУРАТДА: лабораторияда навбатдаги тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

ЦАФ — АПН фотоси.

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ҳамза район партия комитетининг

Кеча

бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотларида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши масаласи кўриб чиқилди. Ушбу масала юзасидан район партия комитетининг секретари М. С. Содиқова доклад қилди.

Райкомнинг иккинчи секретари А. И. Шербаков пленум қатнашчиларини район партия ташкилотларида партия ҳужжатларини алмаштиришнинг бориши ҳақида хабардор қилди.

⊙ ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

БИРИНЧИЛАР ҚАТОРИ

Муқимий номли 154-мактабда 1974 йил учун газета-журналларга обуна бўлиш пойтахтимизда биринчилар қатори тугалланди. 1 январдан бошлаб ўқитувчи ва ўқувчилар 1781 сўмлик газета-журналларни олабошлайдилар.

Ўқувчи ва ўқитувчилар 160 нусха «Ёш ленинчи», 445 нусха «Ленин учқуни», 400 нусха «Гулхан», «Ғунча», «Тошкент ҳақиқати» ва «Тошкент оқшоми»га ёзилдилар.

Обунанинг тез ўтказилишида комсомол ва пионерлар ташаббускор бўлишди.

И. РУСТАМОВ.

«УзНИИП» институти 1-архитектура-қурилиш бўлимида 54-квартирали 9-қаватли турар-жой биноси лойиҳаси яратилди. Унинг авторлари А. Мамасолиев, М. Мирбобоева ва В. Бортниковалардир. Янги турар-жой биноси Оҳангарон шаҳрида қад кўтаради.

СУРАТДА: турар жой биносининг макети.

И. Шоиноғомов фотолари.

Умри боқий дўстлик

Белорус китоблари

Шу йилнинг сентябрь ойида Минск шаҳрида Ўзбекистон китоблари кўргазмаси муваффақият билан ўтди. Дўстлар ҳам, ўз навбатида, Белоруссия нашриётлари ютуқларини намойиш этиш учун Тошкентга келишди.

Бугун

«Ўзбекистон» нашриёти мажлислар залида қардош Белоруссия ССР китоблари кўргазмаси очилди.

Кўргазмада 500 номдаги асар намойиш қилинмоқда. Адабиёт ва фаннинг турли соҳаларига оид бу китоблар орасида Якуб Колас, Петрусь Бровка, Янка Купала каби таниқли белорус адибларининг асарлари бор.

Ўзбек халқ оғзаки ижоди, ўзбек адиблари асарлари Белоруссияда ҳам машҳур. Қардошларимиз «Ўзбек халқ эртаклари», «Ўзбек ҳикоялари»ни ўз тилларида ўқишмоқда. Кўргазмада ана шу китоблардан ташқари, «Ўзбекистон куйлайди» тўплами ҳам ўрин олган.

Белоруссия полиграфчилари тошкентлик ҳамкасблари билан тажриба алмашадилар. Фикр-мулоҳазаларини ўртага ташлайдилар.

Дўстлар китоби кўргазмаси 10 кун давом этади.

☆ ХОККЕЙ

Дастлабки икки ғалаба

Ўтган куни ва кеча Тошкентнинг «Бинокор» командаси хоккей бўйича СССР чемпионатининг дастлабки икки учрашувини ўтказди. Ҳамшаҳарларимиз «Юбилей» спорт залида ўтган йили «Б» классида командалари ўртасида ғолиб чиқиб, бу йил биринчи марта «А» классида ўйнаётган «Титан» (Березники) коллективи билан икки марта куч синашдилар. Шуни айтиш керакки, меҳмонлар ўзларининг кучли рақибларига қаттиқ қаршилик кўрсатишди.

Ўтган кунги ўйинда улар учрашувнинг учинчи давригача ҳисобда олдинда эдилар. Тошкентликлар кўп куч ва ғайрат сарфлабгина ғалабани ўз томонларига оғдира олдилар. Улар 7:3 ҳисобида ғалаба қозонишди. Кечаги ўйин ҳам ана шундай кескин кураш вазиятида ўтди. Бу сафар ҳам ҳисобни меҳмонлар очишди. Аммо устунликни сақлаб қолаолмадилар. А. Смолин, Ю. Самохвалов ва И. Власкин биттадан шайба киритиб, тошкентликлар ғалабасини таъминлашди — 3:2.

«Бинокор» дастлабки тўрт очкони қўлга киритди.

★ ФУТБОЛ

Европа совринлари учун

Кеча Европада катта футбол куни бўлди. Қитъанинг энг кучли командалари Европа кубоклари учун навбатдаги давра учрашувларини ўтказдилар. Ана шу фахрли совринлар учун турнирларда иштирок этаётган совет командалари навбатдаги тўсиқдан муваффақиятли ўтишди десак бўлади.

УЕФА Кубогининг 1/16 финалида Белграднинг ОФК командасини қабул қилган Тбилиси динамочилари 3:0 ҳисобида ғалаба қозонишди. Тўпларни меҳмонлар дарвозасига 26-минутда Кипиани, 35 ва 60-минутларда ака-ука Нодиялар киритишди.

Шу турнирда Даниянинг «Б. К.—1903» командаси билан ўз майдонида ўйнаган киевлик динамочилар учрашувнинг бошидан охиригача катта устунликка эга бўлишди. Аммо меҳмонлар бир мартагина ўйинни марказдан бошлашга мажбур бўлдилар. Тўпни ярим ҳимоячи Буряк киритди.

Европа чемпионлари Кубоги учун турнирнинг нимчорак финалида «Заря» сафарда «Спартак» (Трнава) билан 0:0 ўйнади.

◆ Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига ◆ 1974. Муқобил планлар

Беллашув уфқлари

Тўққизинчи беш йилликни сифат учун кураш йиллари деб атасак хато қилмаймиз. Чиндан ҳам, саноат корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларнинг қулай ва бежиримлигига бўлган талаб кескин ошди.

3-тикувчилик фабрикамиз ҳақида гапирмоқчиман. Буюртмачи, харидорлар истак ва талаблари асосида иш кўрган коллективимиз қувончли ютуқларга эришди. 1973 йилнинг ўтган даврида корхонамизда тайёрланаётган ўн номдаги буюмга Давлат Сифат белгиси берилиши коллективимизнинг катта ғалабаси бўлди.

Партиямиз XXIV съезди Директиваларида енгил саноат ходимлари, шу жумладан, тикувчилар олдига ғоят масъулиятли топшириқ — имкони борича кўпроқ ва сифатли буюмларни етказиб бериш вазифаси қўйилган.

Коллективимиз бу муҳим топшириқни қандай бажаряпти? Айрим техник-иқтисодий кўрсаткичларни олиб кўрайлик.

Саккизинчи беш йилликнинг охирги йилида 8822 минг сўмлик маҳсулот реализация қилган эдик. Биз учун ўшанда рекорд кўрсаткич ҳисобланган бу маррага ишчилар, инженер-техник ходимларнинг ҳар бир ишлаб чиқариш участкасида маҳсулот ҳажмини кўпайтириш йўлида олиб борган кураши туфайли эришгандик.

Меҳнатда ҳам спортдаги каби кимки, кучли, довюрак, қийинчиликлар олдида гангиб қолмайдиган, ютуқлардан эсанкирамайдиган бўлса, ўша ғолиб чиқади. Сиз Р. Рождественскийнинг бу ҳақдаги ажойиб сатрларини эсланг-а:

> **«Сен қалбга**
> **далда бер:**
> **ҳайиқма, ҳеч вақт.**
> **олдинда финиш эмас,**
> **бор, янги старт».**

Коллективимиз тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилиданоқ янгидан-янги зафар чўққиларини кўзлаб олға интилди. 1971 йилда савдо тармоқларига жўнатган буюмларимиз 10 миллион сўмликдан ошиб кетди. 1972 йилда эса бу рақам 11,5 миллион сўмликни ташкил этди. Ҳал қилувчи йилнинг ўтган саккиз ойида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1971 йилнинг шу даврдагига нисбатан 42 процентга ошди.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг ошиши билан бирга, аҳоли талаби катта бўлган қатор замонавий ва катта фойда берувчи буюмларни ишлаб чиқиш ўзлаштирилди. Ҳозирги вақтда фабрикада ипак газламалардан хотин-қизлар ва болалар миллий кўйлаклари ва аёлларнинг халатлари, ип матодан болалар кийимлари, қизларнинг ёзги ва қишки мактаб формалари тайёрланмоқда.

Ишлаб чиқаришнинг ўсиши асосан меҳнат унумдорлиги ҳисобига бўлмоқда. Беш йиллик бошидан буён корхонада меҳнат унумдорлиги 15,3 процентга ошди.

Ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлиги бўлган барча цех ва участкаларнинг янги техника жиҳозлари билан таъминлаш имконини берди. Эски, кам қувват тикув машиналари янги, серунум агрегатлар билан алмаштирилди. «Текстима» «Жуки» маркали бир неча операцияни бажарувчи дастгоҳларнинг иш унуми бирмунча оширилди.

Чеварларимиз Москвадаги қатор илғор корхоналарининг 1974 йил учун муқобил планлар олиш ҳақидаги ташаббусларига якдиллик билан қўшилдилар. Кўпчилик ишчилар, айниқса, ишлаб чиқариш илғорлари бу ватанпарварлик ташаббусининг издошлари бўлиш фикрини билдирдилар. Фабрика дирекцияси уларнинг истакларини инобатга олиб, корхонанинг планлаштириш ходимлари, иқтисодчиларга келгуси йилда коллектив зиммасига юклатилган муҳим, конкрет вазифалар бўйича ҳисоб-китоб қилиб кўришни топширди. Бўлиб ўтган партия активи йиғилишида фабриканинг 1974 йилги муқобил плани кенг муҳокама қилинди. Уни ишлаб чиқиш ва муҳокамасида ишчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар фаол қатнашишди.

Беш йилликнинг тўртинчи йили ишлаб чиқариш планига коллективимиз қандай ўзгаришлар киритди? Буюмлар ишлаб чиқаришни 22,2 минг донагача кўпайтириш, яъни 350 минг сўмликка орттиришни кўзда тутилади. Бу — ишлаб чиқариш ҳажмини 1970 йил билан қиёслаганда 33 процентга ўстириш, бичиш-тикиш ишларида рационализаторлик таклифларини қўллаш натижасида 7 минг квадрат метр кийимбоп материални иқтисод қилиб қолишга имкон беради.

1974 йилга мўлжалланган муқобил план ишлаб чиқаришдаги имкониятлардан максимал даражада фойдаланиш асосида тузилган. Унда белгиланган марраларни эгаллаш коллективдан фидокорона ва ижодий меҳнат қилишни талаб қилади.

Конкретроқ айтганда, олдимизга қўйган мақсадга нималар ҳисобига эришамиз? Фабрикада реконструкция ишлари ниҳоясига етказилади. Ўтган йилнинг охирида биринчи янги ишлаб чиқариш корпуси фойдаланишга топширилган эди. Бинокорлар шу йилнинг охирига қадар яна иккитасини бизга ҳадя этмоқчи.

Агар ҳозир корхонамиз уч ерда бўлак-бўлак бўлса, реконструкция ишлари тугагач, бутун фабрика Оқсой кўчасидаги бир территорияда бўлади. Шунда биз ишлаб чиқариш ва ташкилий жиҳатдан муҳим бўлган ҳар бир масалани зудлик билан ҳал қилиш имконига эга бўламиз. Янги корпусларданги иш шароитини эски бинодаги билан таққослаш ўшанда кулгили туюлар эҳтимол.

Ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш ҳам самарадорликни ошириш омиллари ҳисобланади. Масалан, шундай фактни олайлик. Янги корпусда меҳнатни прогрессив комплекс-механизациялашган усул — ишчи ўринлари жойлашишининг агрегат-группа усули асосида ташкил этганмиз. Эски корпусда эса уч юзга яқин ишчи бугунги кун техник талабларига жавоб бермайдиган операциялар билан машғул бўлмоқдалар.

> **✦ ЧЕВАРЛАР 1974 ЙИЛДА 12070 МИНГ СУМЛИК МАҲСУЛОТ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛАДИЛАР. БУ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТОПШИРИҒИДАН 350 МИНГ СУМ КУПДИР.**
> **✦ ЙИЛ ДАВОМИДА ЕТТИ МИНГ КВАДРАТ МЕТР ГАЗЛАМА ТЕЖАБ ҚОЛИШГА ҚАРОР ҚИЛИНДИ.**

Барча тикув цехлари реконструкция қилингач, агрегат-группа асосида ишлаш учун қулай шароит яратилади. У муҳим аҳамият касб этишини номининг ўзи ҳам кўрсатиб турибди. Бунда чеварлар ёлғиз эмас, группа бўлиб ишлашади. Ҳар бир группа эса, буюмнинг у ёки бу қисмини ишлаб чиқаради. Меҳнатни бундай ташкил этишда бир операцияни билиш камлик қилади, албатта. Бунинг учун чеварлар аралаш касбларни эгаллашлари керак бўлади. Шунда группадаги бирор тикувчи касал бўлиб ёки бошқа сабабга кўра чиқмай қолса, ҳам иш бир меъёрда кетаверади. Группа усулида ишлашда тикувчи ўз муваффақиятини таъминлашга ҳаракат қилиши билан бирга, ёнидагилар ҳақида ҳам қайғуради. Дастлабки тажрибалар агрегат-группа усулини истиқболи порлоқ эканлигини кўрсатиб турибди.

Келгуси йилдан бошлаб меҳнатни илмий ташкил этишнинг янги плани амалга оширилади. Лойиҳа планига кўра, дазмолчилар ва бошқа иш жараёнини бажарувчиларнинг иш ўринлари тубдан яхшиланади. Улар учун ҳар томонлама қулай столлар тайёрланади. Бундай столлар тайёрлашни фабрика рационализаторлари таклиф этишди. Ихтирочи ва рационализаторни корхонамизда ўнлаб топса бўлади. Чунончи, ижодий фикр эгалари «Жуки» маркали тикув машиналаридан енгларнинг чокларини тикиш ва бошқа қатор операцияларни бажаришда фойдаланишни таклиф этдилар. Ҳозирги вақтда ана шу машиналар оғир операцияларни тикишга мослаштирилмоқда.

Ҳозир кийим-кечакларнинг конструкциясини унификациялаштирилган технология асосида тайёрланишига алоҳида эътибор беряпмиз. Бу янгилик асосида агар ўтган йили 720 минг буюм тайёрланган бўлса, бу йил у 750 минг донага етказилади.

Янги техника ва илғор техникани қўллаш ҳар бир операцияни бажаришда бекор кетадиган ишчи вақтини кескин камайтиришга имкон бераяпти. Бундан ташқари, ҳозир фабрикада бир неча йил муқаддам ишлаб чиқилган техник асосланган норма бўйича иш кўриляпти. Биз уни мутахассисларга қайта кўриб чиқишни топширдик.

Фабрикамиз коллективи қабул қилган муқобил планда бу йилдагига нисбатан келгуси йилда меҳнат унумдорлигини 1,7 процентга ўстириш талаб қилинади. Буни муваффақиятли бажариш мақсадида ҳозирги вақтда ишчилар, цех ва бўлимларнинг инженер-техник ходимлари, хизматчилари вазифаларини конкретлаштириб, муҳим тадбирлар ишлаб чиқишмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси зиммамизга олган масъулиятли топшириқлар сўзсиз бажарилишини таъминлайди.

О. ҚОДИРОВА,
3-тикув фабрикасининг директори.

Тикилган кийимларнинг бежирим ва юқори сифатли бўлиши кўп жиҳатдан газламаларни бичувчиларнинг маҳоратига боғлиқ.

Шаҳримиздаги 3-тикувчилик фабрикасининг бичиш цехида ишлаётган меҳнатсевар қизлардан Маҳсума Ҳамдамова, Ақида Илёсова ва Дилором Ҳасанова ўз устозлари Муҳаббат Маҳсудова раҳбарлигида бу ишни пухта ўрганиб олишди. Улар ўзларига берилган топшириқни ҳамиша ошириб ва сифатли қилиб бажарадилар.

СУРАТДА: мазкур бичувчи қизлар М. Маҳсудовадан янги топшириқ олишяпти.

Г. Эгамбердиева фотоси.

Янада обод бўлади

Шу кунларда Ленин район ободонлаштириш бошқармаси азаматлари, ирригация хизматчилари районларининг янада обод бўлиши йўлида меҳнат қиляптилар. Куз фаслида 40 минг туп турли мева манзарали дарахат кўчатлари, 58 минг туп яшил тўсиқлар экиш планлаштирилган. Бугунги кунгача Аэропорт, Театр майдони, Вокзал олдидаги хиёбонларга қиш фаслида очиладиган ҳар хил гул кўчатларидан 200 минг туп экилди.

—17 минг туп яшил кўчатлардан 8 мингтасини бу йил экамиз,— дейди кўкаламзорлаштириш ва ирригация бўлимининг бошлиғи С. Зоҳидов. Кўчатлар Қўйлиқ, Болгар даҳаларидаги кўча ва ариқ бўйларига экилмоқда. Қолган қисмини эса, районимиз территориясида жойлашган корхона ва ташкилотлар ўзлари учун ажратилган махсус жойларда экадилар.

Ариқ-зовурларни тозалаш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Червяков кўчасининг икки томонидаги ариқларга ирригация ва ГТС тресты ишчилари томонидан бетон ариқлар қилинди. 130 дан ортиқ кўчадаги ариқ, зовурларни тозалаш режалари тузилди.

И. РУСТАМОВ.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ворошилов номидаги «Ташсельмаш» заводининг азамат машинасозлари шу кунларда олти қаторли ХН—3,6 маркали пахта териш комбайнларини кўплаб ишлаб чиқармоқда. Корхона 22-цехининг Владимир Гармонов бошчилиқ қилаётган созлаш участкасининг ишчилари ҳар куни пландаги 7 пахта териш машинаси ўрнига 8 машинани тайёрлаб жўнатмоқда.

СУРАТДА: Александр Гармонов бош бўлган смена машинасозлари навбатдаги ХН-3,6 пахта териш комбайнини йиғишяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

„МОСКВИЧ" ТАКОМИЛЛАШТИРИЛАЯПТИ

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани бўйича 1971-1975 йилларда мамлакатда енгил автомобиллар ишлаб чиқариш 3,5—3,8 баравар ортади. Фақат Ленин комсомоли номли Москва автомобиль заводининг ўзи «Москвич»лар ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтиради.

Завод мавжуд бўлгандан бери ўтган қирқ йил мобайнида турли хил машиналар — биринчи «ГАЗ—А» автомобилидан тортиб, дунёнинг 53 мамлакати йўлларидан юриб турган «Москвич—412»гача ишлаб чиқарилди. «Москвич»нинг сўнгги модели мустаҳкам ва ишончли машина сифатида кўпгина халқаро мусобақаларда ном чиқарган.

— Замонавий автомобиль,— деди завод бош конструкторининг ўринбосари Станислав Лобов,— бу фан-техника ютуқларининг бутун комплексини ҳаётга жорий қилишдан иборатдир. Чунки автомобилга йилдан-йилга тобора зўрроқ талаблар қўйилмоқда. Мана бир мисол. Машинанинг тезлиги, қуввати ортяпти, бунинг натижасида ўз навбатида ҳайдовчи ва пассажирларнинг ҳавфсизлигини таъминлаш проблемаси ҳам кўндаланг бўлаяпти. Автомобиль ва автомотор Марказий илмий-тадқиқот институти билан биргаликда биз бир қатор тажрибалар ўтказдик. «Москвич» синовдан яхши ўтди — авария ҳолатларида пассажирлар кабинаси пачақланиб кетмади. Тезлик ошиши билан тормоз системасида ишлатиладиган материалларга талаб ортди. Машинанинг шовқинини ва силкинишини камайтириш борасида ҳам катта ишлар қилинди. Сунъий равишда иситиладиган ойна яратилди. Ҳозир эса, бизнинг машинамиз ҳавфсизлик тасмаси билан ишлаб чиқарилаяпти. Авария ҳолатларида рул букланади.

Яқин вақтлар ичида «Москвич»да қандай техник тақомиллашни кутиш мумкин?

Бизнинг яқин вақтлардаги вазифамиз, — деди Станислав Лобов,— янада қудратлироқ двигатель қўйиш, тормоз системасини такомиллаштиришни тугаллаш, ички безакни тўла ўзгартириш, ёнилғини карбюраторсиз электрон бошқарув ёрдамида узатишга ўтиш проблемасини ҳал қилишдан иборатдир. Бир вақтнинг ўзида, албатта, янги модел устида ҳам иш олиб борилаяпти. Лекин бу ҳақда гапиришга ҳали эрта.

Альфред БУЛАТОВ,
(АПН).

Уйсозлик комбинати: бугун ва эртага

> **✦ БАЛКОНЛАРИГА БИР ХИЛ РОМЛАР УРНАТИЛГАН БЕШ ХОНАЛИ, КЕНГ, КЎРКАМ УЙЛАР;**
> **✦ «ТАШТРАНССПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИ, ТУЙТЕПА МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАРИ ВА «ПОДЪЕМНИК» ЗАВОДИ БОШЛИҚЛАРИ НИМА ДЕРКИН?**
> **✦ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ РАҲБАРЛАРИДА ҲАМ АЙБ БОР;**
> **✦ МУДДАТ ЯҚИН, ТАЪМИНОТНИ ЯХШИЛАШ КЕРАК!**

Ҳамшаҳарларимиз яқинда Тошкент уйсозлик комбинати янги серия асосида турар жой биноларини ишлаб чиқаришини яхши билишади. Ҳозир комбинат цехларида катта ва жиддий реконструкция ишлари амалга оширилмоқда. Шуниси муҳимки, комбинатни реконструкциялаш ишлаб чиқариш тўхтатилмаган ҳолда олиб борилаяпти. Бу ўз навбатида, қайта қуриш ишларини мураккаблаштиряпти. Реконструкция заводнинг барча цехларида эмас, балки «СПТУ» маркали уйларнинг деталлари тайёрланадиган участкалардагина олиб борилмоқда.

Бу ерда уйлар эски типда бўлиб, ҳозирги талабга жавоб бермас эди. Уларнинг архитектура кўринишлари ҳам бир хил, ягона комплекс кўринишини акс эттира олмас эди. Буларнинг ҳаммаси комбинатни реконструкция қилишга, уни келгуси йил биринчи ярим йиллигининг охиригача тугаллашга қаратилган план тузишга туртки бўлди.

Хўш, бу лойиҳаси эндигина яратилган уйлар қандай бўлади?

Эски сериядаги уйларда энг катта хона тўрт квартирадан иборат эди. Янгиларда беш хоналилари ҳам бўлади. Балконлари кенг қилинади. Бундан ташқари, балконларнинг барчасига ойна солинади. Яъни балконлар ёпувчилар учун қўшимча хона вазифасини ҳам ўтайди. Одамлар балконларига ойна солиш ташвишидан қутулишади. Шунингдек бу янгилик биноларнинг ташқи чиройини ҳам очади.

Хоналарнинг ички томонига ҳам кўп ўзгартишлар киритилган. Масалан, иккита энг катта хона ўртасидаги девор йиғма бўлади. Керак бўлиб қолганда, ўртадаги деворни йиғиб, катта зал ҳосил қилиш мумкин. Ҳамма хоналар, ошхона, коридор ва бошқа қўшимча хоналарнинг майдони кенгайтирилган. Бино қанча катта бўлса, ундаги ёрдамчи хоналар шунча катта бўлади: аввалари иситиш қувурлари пол ва шип панелларининг остидан ўтказилар эди. Энди иситиш элементлари квартираларнинг ичига олиб кирилади. Одатдаги иситиш батареялари ўрнига қулай ва тежамли бўлган ёйсимон катта қувурлар, яъни конвекторлар ўрнатилади. Барча хоналарнинг поллари паркет усулида қурилади.

Биноларнинг ташқи кўринишида кўп ўзгаришлар бор. Бир микрорайонда бирбирига ўхшаш иккитадан ортиқ уй бўлмайди. Бунинг учун комбинатда аввалгидек, бир хил эмас, балки 22 хил турли кўринишдаги блок-секция ишлаб чиқарилади. Блок-секция бу — бир подъезд, тўрт қават ва айланма зинапоялардан иборатдир. 22 блокнинг архитектура ва конструктив безаги ҳар хилдир. Уларни ҳар қандай ҳолатда ҳам ёнма-ён жойлаштириш мумкин. Улардан турли катталик ва ҳажмдаги биноларни ҳосил қилиш мумкин. Блок-секцияларнинг ҳар бири қайтарилмас шаклга эгалиги микрорайонда гўзал ва кўркам ансамбль ҳосил қилиш имконини беради.

Мана шулар туфайли ҳам, Тошкент уйсозлик комбинати реконструкция қилиняпти.

Бир қатор тайёргарлик ишларини ҳисобга олмаганда, комбинат цехларини реконструкциялаш шу йилнинг апрель ойида бошланган. Худди шу ойда бош пудратчи ташкилот ҳисобланган «Главташкентстрой»нинг 3-қурилиш тресты биринчи бор етти минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштирди. Бош пудратчилар тўққиз ойлик планни муваффақиятли бажариш билан бирга, янги асбоб ускуналарнинг пойдеворини қўйишни ҳам олиб бормоқда. «Стальмонтаж» тресты бошқармаси ва 93-махсус трестнинг «Энергомонтаж» бошқармаси ҳам тўққиз ойлик ишлаб чиқариш планини бажарди. Фақат «Таштранспецстрой» тресты «Гермоизоляция» бошқармасигина судралмоқда. Улар планни бажараолмаганига яраша ишни жадаллаштириш ўрнига, турли хил сабабларни ахтариш билан вақтни ўтказмоқда. Масалан, изоляциячилар комбинатда минорали кранни ўрнатиша олмаётганлиги туфайли ишлаш оғир бўляпти, —деб нолишяпти. Агар бунга инженерлик нуқтаи назаридан разм солинса, уни ҳеч қандай қийинчиликсиз ҳал этиш мумкин. Ўзингиз уйлаб кўринг, улкан кранни ўрнатишдан кўра, кичикроқ булса ҳам кўп юк ташиш имконини берувчи кўтарма кранни ўрнатишнинг фойдаси катта-ку. Тўғри, бу иш қўшимча монтаж ишларини талаб қилади, бироқ, ҳеч қандай ҳаражатсиз бажариш мумкин.

Жиддий масалалардан бири турли заводлар томонидан тайёрланаётган ускуналар билан таъминлашда учрамоқда. Бу ҳақда гапиришдан олдин, панелларни горизонтал қолиплаш цехи реконструкциядан кейин қандай булиши ҳақида ёзмоқчимиз.

Панеллар авваллари ўрнидан жилмайдиган тагликларда тайёрланар эди. Ўртача ҳисобда бригада битта панелни тайёрлаш учун 5—6 соат сарфларди. Механизация кам бўлиб, одамлар тез чарчар, улар бажарган ишнинг сифати ҳам ўртача эди. Реконструкциядан сўнг, бригада ҳар йигирма минутда бир панелни тайёрлай олади. Кўриниб турибдики, бунда кўп вақт иқтисод қилинади. Бунга ҳаракат қилувчи конвейерни ишлаб чиқаришга жорий этиш орқасида эришилади. Махсус ҳаракат қилувчи аравачаларда қолипларга деталлар қуйиш, бетон қуйишдан то тайёр маҳсулотни туширишгача бўлган ишлар бажарилади. Ҳамма жараёнлар механизациялашган. Бундан ташқари, конвейер ишчиларни турли жараёнларни тез ўзлаштиришини ва сифатли ишлашини таъминлайди.

Янги технология бўйича икки қаватли панеллар тайёрлаш кўзда тутилган. Содда қилиб айтганда, битта шундай панел бирданига икки хона учун девор бўлади. Бу янгиликнинг жорий этилиши объектларда монтажчиларнинг иш суръатини оширади ва енгиллаштиради, ҳар бир бино қурилишида бир тоннага яқин цемент иқтисод қилинади.

Конструктор ва лойиҳачилар ижод қилган янгиликларнинг кўпчилиги ҳаётга тадбиқ этилган. Аммо комбинатда планлаштирилганидек, келгуси йилнинг январь ойидан «ТДСК-71—а» серияли янги уйларни монтаж қилиш ва деталларни ишлаб чиқариш муддати барбод бўлиши мумкин. Бу хавф янги асбоб ускуналарни олиб келиш графиги билан танишишдаёқ маълум бўлди. Кўп жадвалларга чизиқча тортилган, яъни у ёки бу детални олиб келинмагани ва олиб келиш муддати ўтиб кетганлигини кўрсатади.

Масалан, Туйтепадаги металл конструкциялари ишлаб чиқарувчи заводга эътирозларимиз кўп. План бўйича у панеллар учун 800 тонна металл тагликлар ва 200 тонна жиҳоз тайёрлаб бериши керак. Завод 3-кварталда комбинатга 400 тонна металл конструкциялари, 4-кварталда эса қолган 600 тоннасини етказиб бериши керак. Ҳозирги кунгача комбинатга ҳеч нима келтирилгани йўқ. Охирги маълумотларга қараганда, фақат йилнинг охиридагина буюртманинг 70 процентини етказиб бермоқчи. Айтгандай, тагликлар тайёрлашга эндигина киришилди, жиҳозлар тайёрлашга эса завод ҳалигача киришгани йўқ. Эндигина лойиҳа ҳужжатлари ўрганилмоқда.

Бундай муҳим буюртмани тайёрлашни кечиктириб бўлмайди. Завод комбинатининг буюртмаларини ўз вақтида бажариб беришга жиддий эътибор бериши лозим. Агарда ҳозир комбинатда буюрилган асбоб-ускуналарнинг маълум қисми бўлганда ҳам комбинат декабрь ойининг бошларида янги серияли уйлар учун панеллар тайёрлашга киришган бўларди. Буюртмани бажаришни кечиктирилиши бу шаҳарда эски маркадаги уйлар қурилаётганлиги, янги биноларга кучиб кираётганлар кўп қулайликлардан маҳрум булаётганлигини билдиради.

Таъминловчи завод уз ҳолича металл камлигини баҳона қилди. Металл ҳам ажратилди. Сўнг эса яна дастгоҳлар камлиги рўкач қилинди. Шу сабаблар билан металларни механика ишлаб чиқиш бошқа корхоналарга юкланган эди, улар буни қисқа муддатда тайёрлаб беришди. Туйтепаликлар яна нимани хоҳлашади? Ёки умуман, улардан воз кечиб, буюртмаларни бошқа бирор корхонага бериш керакмикин?

Худди шундай сабаблар Ўш областининг Қизилқия шаҳрида жойлашган «Средазуголь» комбинатининг электр механика устахонасида ҳам мавжуд. У ерда декабргача 297 тонна оснастика тайёрланиши керак эди. Айни пайтда, устахона буюртманинг ўндан бирини бажариб, йил охиригача яна 215 тонна тайёрлаб беришга аҳд қилди. Энди комбинатдагилар энг камида бир ойда зўрға монтаж қилиши мумкин бўлган асбоб-ускуналарни 1 январгача қандай улгуриб бўларкин, деб бош қотиришмоқда.

«Подъёмник» заводининг коллективи ҳам сусткашликда улардан ортда қолмаяпти. Улар Тошкент уйсозлик комбинатига унча қийин бўлмаган янги конвейер линияси остига қўйиладиган 16 та агрегат тайёрлаб беришни зимmaларига олишган. Яқинда (анча кеч) учта агрегат олиб келинди, лекин улар ҳам ҳозир ишлатиш мумкин бўлмаганлари эди.

Реконструкция ортга сурилишига комбинат раҳбарларининг ҳам айби бор. Кўпинча шундай бўляпти. Олиб келинган дастгоҳлар ўз вақтида қабул қилиниб, «Энергомонтаж» бошқармаси ихтиёрига ўтказилмаслиги монтаж ишларини ортга суряпти. Юқорида зикр этилган фактлар жуда ачинарлидир. Бу муҳим ишда бундай сансалорликка берилиш жиддий оқибатларга олиб келади. Бунга тезда барҳам бериш керак. Ахир, январь ойида комбинат кўзда тутилганидай ҳамшаҳарларимиз тоқатсизлик билан кутаётган янги сериядаги турар жой биноларини ишлаб чиқариши керак.

С. КОЗЕЛКОВ,
Тошкент уйсозлик комбинати бошлиғининг қурилиш бўйича ўринбосари.
А. КАСТ,
«Вечерний Ташкент» газетасининг мухбири.

◆ Беш йиллик илғорлари

МАСТЕРНИНГ БИР КУНИ

Эрталаб соат саккиз ярим. Бирин-кетин цехга кириб келган ишчилар ўз дастгоҳларини ҳаракатга келтириб юборишди. Орадан хиёл вақт ўтмай дастлабки деталлар — брус, вилкалар тайёр бўлди. Созловчи-станокчи Маҳамат Туропов ўз дастгоҳида тайёрланган, ҳали ҳам ҳоври босилмаган механизмлар сифатини билиш учун энгашар экан, мастер Э. Қосимовнинг яқин келиб қолганини кўрди. Устози у билан саломлашди-ю нариги участкага ўтиб кетди.

Шогирдидан унинг кўнгли тўқ. Цех ветерани М. Туропов ўз ишининг моҳир устаси. Бирор марта ҳам ҳамкасбларини хижолатда қолдирмаган. Унинг кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени безаб турибди.

Темир-терсаклар ва дастгоҳларнинг ҳар хил товуши бир зумда цехни ўз оғушига олди. Жаранг-журунглар Эркин Қосимовга кўпдан қадрдон бўлиб қолган. Станокларнинг паст-баланд, хира овозига қараб, мастер уларнинг соғ ёки хасталигини билади.

Шу куни смена охирида 7-механика-йиғув цехи деворидаги «Жанговар варақа»да шулар ёзиб қўйилган эди: Мастер Э. Қосимов етакчилик қилган участка коллективи бугунги смена топшириғини 161 процент қилиб бажарди. Ишда, айниқса Ю. Назаров, Р. Файзиев, У. Тугенов, Т. Султонов, М. Туропов каби ўнлаб ишлаб чиқариш пешқадамлари ўзларини кўрсатишди. Уларнинг ҳар бири топшириқни аъло даражада бажарди. Илғорларга шон-шарафлар!..»

Заводнинг ветеран ишчилари А. Шпаков ва В. Сотиков ўртоқлар ишчан ҳамкасблари Эркин Қосимовни шонли партиямиз сафига ўтиши учун тавсиянома бериб хато қилмаган эдилар. Мана, етти йилдирки, у устозлари ишончини оқлаб келмоқда.

Ун икки йил муқаддам Эркин заводда шогирд бўлиб иш бошлаган эди. Эндиликда, тиришқоқлиги туфайли у катта коллективнинг мастери. Участкадаги кўпгина илғор, ёш ишчилар уни устоз деб билишади. Чунончи, В. Додохов, В. Каримов, Р. Файзиев, У. Тугеновлар мастернинг қалдирғоч шогирдлари. Улар ҳам ишлаб чиқариш, ҳам жамоат ишларида фаол қатнашиб, устозлари билдирган ишончни оқламоқдалар.

Ҳал қилувчи йил социалистик мусобақасини уюшқоқлик билан давом эттираётган трактор заводи коллективи ишда қувончли ютуқларни қўлга киритяпти. Тўққиз ойлик план топшириқлари ортиғи билан бажарилди. Шу даврда қишлоқ меҳнаткашлари машинасозлардан 14 минг 268 та трактор, 26 минг 500 га яқин прицеп олишди. Пландан ташқари, 2 минг сўмликка яқин эҳтиёт қисмлар етказиб берилди.

Ҳозир корхона цехларида Улуғ Октябрнинг 56 йиллиги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи шарафига бағишланган меҳнат беллашуви қизғин тус олмоқда. Қўшалоқ байрам олди социалистик мусобақасида байроқдор бўлаётган Э. Қосимов бошчилик қилаётган участка азаматларининг иши таҳсинга сазовор бўляпти.

К. ҲАМРАЕВ.

Театр болаларга нима беради?

Мамлакатимизда ҳар йили янгидан-янги болалар театрлари очилмоқда. Ҳозир уларнинг сони 149 та бўлиб, шундан 11 таси қўғирчоқ театридир. Болалар театри ўзига хос бадиий организмдек эътироф этилди. Лекин у умумий театр маданиятидан ажралиб, яккаланиб қолган театр эмас.

Болалар театрининг ўзига хос хусусияти шундаки, у яхшилик ва ёмонлик тўғрисида, кишининг олий бурчи ҳақида, унинг кишилар ҳамда бутун жаҳон олдидаги масъулияти ҳақида махсус томошабинлар — болалар билан гапириладиган кафедра ҳисобланади. Биз болалар тўғрисида гапираётиб, 7 яшарликлар ҳақида ҳам, 17 га кирганлар ҳақида ҳам ўйлаймиз. Шу сабабли болаларнинг Ватанимиздаги театрларини «Эстетика ўн йиллиги» деб бежиз аташмайди. У болаларга бутун ўн йиллик ўқиш давомида йўлдош бўлиб боради, томошабинга турли ёшда турлича керак бўлади.

Ленинграддаги ёш томошабинлар театрига асос қўйган Александр Брянцевнинг болалар театрига: «Педагоглардек, педагоглар билан бирга фикрлаша биладиган, санъаткорлардек ҳис қилиш қобилиятига эга бўлган санъаткорлар керак» деган сўзларини тез-тез цитата қилиб оладилар. Лекин цитатани шу ерда узадилар. А. Брянцев эса ўз сўзини: «...ва улар ҳаммаси бирга маънавий яшаришлари, ўзларини ёш томошабинларнинг тенгдошларидек самимий ҳис этишлари керак» деб давом эттирганди. Болалардай бўлиб қолиш эмас, балки болаларнинг дунёни ҳис қилиши, соф ва ўткир идрок этиши ҳамда бевосита ҳис этиши даражасида бўла олиш керак. Бу жуда ҳам қийин, албатта. Лекин шунга лаёқатли бўлган кишиларгина махсус вазифадаги бу театрда хизмат қила олади.

...Ўғил бола ҳали ўқишни билмайди, дейлик. Лекин у рангли суратлардаги узун бурунли кишини — Буратинони хурсанд бўлиб томоша қилади. Сўнгра унинг онаси шу киши ҳақидаги эртакни унга ўқиб беради. Ниҳоят умр бўйи эсда сақланиб қоладиган, орзиқиб кутилган кун — жонли Буратино, Мальвина, Карабас билан учрашадиган кун келиб етади. Ёш томошабин эртакдаги бу қаҳрамонларни турмушда ўз кўзи билан кўради ва дўстлик ҳамда ёвузлик, адолат ва ёлғон нима эканлиги ҳақида биринчи марта ўйланиб қолади...

Бизнинг театримизда шундай одат бор. Ўқитувчи болаларни биринчи марта театрга бошлаб келгач, уларга тилаклар ва ҳамма артистларнинг таржимаи ҳоллари ёзилган спектакль программасини совға қиладилар. Болалар бу байрамни — театр томошабини деб аталган кунларини узоқ вақтларгача эсларида сақлаб қоладилар.

Катта қувонч ёш гражданин ҳаётига ана шундай кириб боради. Унинг театр деган ажойиб дўсти пайдо бўлади.

Агар мароқли ўйин, гўзал нарсаларга табиий равишда қизиқадиган етти-ўн бир яшар болалар театрга тушунмаган ҳолда интилишса, 12-13 яшар болаларда ўтмиш ва ҳозирги турмуш тўғрисида, ўзи ҳақида билиш учун иштиёқли эҳтиёж пайдо бўлади. Бу ўсмирларда томошага бўлган ҳавас, кўнгил очишга бўлган қизиқиш театрга кўнгил қўйишнинг ташқи томони, холос. Аслида эса улар турмушни, ўзларини ғайрат билан ўрганадилар, ўзларини камолотга етказиш ва қарор топтиришга онгли равишда интиладилар. Бу ёшдаги давр энг юксак мақсадни зўр бериб қидириш даври ҳисобланади. Шунинг учун ҳам болалар билан маънавий бурч, меҳрибонлик тўғрисида, қанақа иш инсонпарварлик бўлиши, қайси иш шафқатсизлик бўлиши тўғрисида гаплашиш жуда муҳимдир.

Театримиз Рошчининг «Қишдаги камалак», Погодиннинг «Трень-брень», Ольшанскийнинг «Тимми мамонт тенгдоши» спектаклларини кўрсатиб ўсмирлар олдига айни шу масалаларни қўяди. Ўсмирлар билан мардлик кишининг энг олий фазилати эканлиги тўғрисида чуқур ва мазмунли суҳбатлашиш айниқса муҳим иш. Шу нарсани эътироф этиш керакки, биз Корнейчукнинг «Эскадранинг ҳалокати» пьесасини, ёш томошабинлар театрларида ҳеч қачон қўйилмаган «катта ёшли» театрлар пьесасини ўсмирларга қўйиб бериш ҳақида қарор қилганимиздан кейин бунга тушунишармикин? Пьесадаги воқеалардан ажратиб турган йиллар оша уларнинг қалбига қандай қилиб кириб бўларкин, дея жуда чўчиб қолгандик. Биз ёш томошабинларни кишининг мустақиллиги, унинг масъулияти масаласи, айниқса қизиқтириши мумкин, деган фикрга келдик. Болалар ўзларига кам ишонч билдирилаётгани, мустақилликдан маҳрум қилиб қўйилаётганликлари учун хафа бўлишаётгани сир эмас (уларнинг бу талаби адолатли албатта). Бизнинг спектаклимизда Оксана, Гайдай, Стрижнга эскадра тақдирини ҳал қилиш тўғри келади. Ёш томошабин улар билан бирга ғалаба ва муваффақиятсизликлар йўлини босиб ўтади, улар билан бирга киши ҳаётининг қадр-қимматига эришади.

Бизнинг катта ёшдаги томошабинларимиз бўлган мактаб ёшлари театрга ўзининг дўсти ва обрўли устозига қилаётганидек онгли ва жиддий муносабатда бўлмоқдалар. Биз юқори синф ўқувчиларига бемалол мурожаат қиламиз. Улар билан бўладиган гап катта масалалар устида, турмушдаги энг асосий нарсалар устида олиб борилиши керак.

Катта ёшдаги томошабин киши қадр-қиммати, унинг турмушдаги актив позицияси тўғрисидаги жиддий масалаларнинг қўйилишига жуда муҳтож. Дворецкийнинг «Қатлдан кейин илтимос қиламан»», «Ўн етти яшар эркак», Шагинянинг «Менд хоним» спектакллари шулар ҳақида фикр юритишга мажбур этади. Шекспирнинг «Гамлет», Горькийнинг «Хўжайин» деган юксак классик асарлари шу тўғридаги суҳбатни давом эттиради.

Санъат ва айниқса театр ўсмирлар устидан ҳеч нима билан тенглаштириб бўлмайдиган даражада ҳукмронлик қилади. У ўзининг бутун системаси билан даставвал уларнинг туйғуларига мурожаат қилади. Ватанга муҳаббат, гражданлик бурчи, софдиллик, интернационализм — буларнинг ҳаммаси болалар театрлари ўз томошабинларига сингдирадиган маънавий, ахлоқий фазилатлардир. Шунинг учун ҳам болалар уни севади ва бу театр улар ўртасида катта шуҳрат қозонди.

Зиновий КОРОГОДСКИЙ,
Ленинграддаги ёш томошабинлар театрининг бош режиссёри.
АПН.

Жаҳон ойнаси

ҚАРДОШЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ФИЛЬМ

СОФИЯ. «Болгария Халқ Республикасининг қаҳрамони» деган тўла метражли рангли фильм Болгария экранларида намойиш қилина бошланди. КПСС Марказий Комитети Бош Секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу йил сентябрида Болгария Халқ Республикасига қилган дўстона визитига бағишланган бу фильмда Болгария Халқ Республикасининг ҳужжатли киночилари Совет Иттифоқи билан Болгария дўстлигининг, икки қардош мамлакат халқлари дўстлигининг намойишини ёрқин акс эттирганлар.

Бу фильмнинг бир нусхаси СССРнинг Болгариядаги элчихонасига Совет Иттифоқи учун тухфа қилиб топширилди. (ТАСС).

Янги фабрика

ХАНОЙ. Вильфу вилояти — Вьетнам Демократик Республикасида энг йирик чойкор районлардан биридир. ВДР ҳукуматининг қарорига мувофиқ, мамлакатнинг бошқа районлари сингари бу ерда ҳам экспорт қилиш учун чой ишлаб чиқарадиган бир қанча замонавий фабрикалар қурилади.

Қурилаётган ана шундай корхоналардан бири яқинда фойдаланишга топширилди. Бу чой фабрикаси Шонгло деб аталади. Фабрикага замонавий машина-ускуналар ўрнатилди. Синаб кўриш ва ишлаб чиқарилган маҳсулот шуни кўрсатдики, барча агрегатлар ва механизмлар яхши ишлаб турибди.

Бу — Париж битими имзолангандан кейин Вьетнам диёрида қурилган биринчи чой фабрикасидир.

Янги фабрика Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилди. Совет мутахассислари Советлар мамлакатидан келтирилган машина-ускуналарни монтаж қилишда ва созлашда қатнашдилар.

(ТАСС).

КУРОРТ МАВСУМИ ТУГАДИ

ПРАГА. Чехословакиядаги машҳур Марианске—Лазнеда курорт мавсуми тугади. Дам олувчиларнинг сўнгги группалари шаҳар санаторийлари ва дам олиш уйларидан жўнаб кетдилар.

Марианске—Лазне курорти учун бу йилги ёзги мавсум рекорд бўлди. Бу ерда касаба союзларининг йўлланмалари билан Чехословакия меҳнаткашларидан 65 мингдан кўпроқ киши дам олди ва даволанди. Бундан ташқари, халқаро битимга мувофиқ Марианске—Лазне шу ёзда жаҳоннинг 17 мамлакатидан, шу жумладан Совет Иттифоқидан келган 5,5 минг дам олувчини қабул қилди.

Марианске— Лазне — Республика касаба союзининг энг йирик шифохонасидир. Халқ ҳокимияти йилларида бу ерда Чехословакия меҳнаткашларидан ҳамда социалистик мамлакатлар ва бошқа давлатлар касаба союз аъзоларидан бир миллиондан кўпроқ киши ўз отпускаларини ўтказди.

Марианске—Лазне йил сайин юксалиб бормоқда. Дам олувчиларга хизмат кўрсатиш доимо яхшиланмоқда. Янги санаторийлар, дам олиш уйлари ва даволаш муассасалари қуриш учун сўнгги 20 йил мобайнида 170 миллион крондан кўпроқ маблағ сарфланди.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ЎЗ ПАРТИЯСИ БЎЛАДИ

Сомали Олий революцион кенгашининг президенти Муҳаммад Сиад Барре 1969 йил 21 октябрдаги Сомали революциясининг тўрт йиллиги байрами муносабати билан якшанба куни сўзлаган нутқида айтдики, чинакам Социалистик партияни тузиш тўғрисида қарор қабул қилиш учун Сомали Олий революцион кенгаши яқин вақт ичида меҳнаткашларнинг конгрессини чақиради.

Ҳозирги аҳволни синчиклаб анализ қилганимиздан кейин, деб таъкидлади президент, бизда халқнинг сиёсий етуклигига, унинг 4 йиллик актив революцион фаолиятдан сўнг мамлакатдаги ҳокимиятни бошқарадиган ўз партиясини тузишга тайёр, деган ишонч мустаҳкамланди.

(ТАСС).

МЕҲНАТДА ЖАНГДАГИДЕК

ПБИП МКнинг органи бўлган «Трибуна люду» газетаси ВДРдаги ўз мухбирининг Вьетнам Демократик Республикасида урушдан кейин олиб борилаётган қурилиш ишлари ҳақида ёзган мақоласини босиб чиқарди. Новости матбуот агентлиги шу мақолани баъзи қисқартиришлар билан газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Вьетнам Демократик Республикасида қайтадан тиклаш ишлари жадаллик билан бораяпти. Электр қуввати ҳосил қилиш ҳозирнинг ўзидаёқ урушдан аввалги даражанинг 79 процентига, кўмир қазиб чиқариш 100 процентига етди. Транспортчилар ҳамма трассаларда поездлар ҳаракатини йўлга қўйдилар.

Тинчликнинг саккиз ойи давомида темир йўл ва тош йўллардаги 50 йирик кўприк қайтадан тикланди, 50 минг омбор биноси, шунингдек 4 минг квадрат километр келадиган темир йўл платформалари ремонт қилинди. Кейинги вақтларда фойдаланишга топширилган йўлларнинг умумий узунлиги 10 минг километрдан ошиқ. Қайтадан тикланган автотранспорт йўлларида халқ хўжалиги юкларини ташиш август ойидаёқ урушдан илгариги даражага етди.

ВДР уруш оқибатларини тугатиш билан бир вақтда СССР ва бошқа социалистик мамлакатларнинг ёрдами билан экономикани бундан кейин ривожлантириш планларини амалга оширишга киришди. Портлар ва темир йўл станцияларида ўрнатиш учун юк ортиш ва тушириш қурилмалари ва капитал қурилиш асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш машинасозлик саноатининг яқин йиллар ичидаги асосий йўналишларидан бири бўлади. Хайфондаги кемаларни ремонт қилиш корхоналари ва механика корхоналарида 300 тонна юк кўтара оладиган ўзи юрар дарё баржаларини сериялаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Балиқчилик кооперативлари анъанали жонкиларни алмаштирадиган янги катерлар оладилар.

Қишлоқ хўжалиги машиналари ҳамда асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш саноат ривожланишининг иккинчи йўналиши ҳисобланади. Яқинда Ханойдаги виставкага қўйилган кичик трактор қишлоқ меҳнаткашларининг эътиборини ўзига тортди. Қудрати 12 от кучи баравbooрида бўлган бундай машиналар шунингдек насос ва бошқа қишлоқ хўжалик асбоблари яқин вақтларда оммавий равишда ишлаб чиқарила бошлайди.

ВДРда қишлоқ хўжалигини қайтадан тиклашга жиддий эътибор берилиши бежиз эмас, албатта. Шоликорлардаги вайрон қилинган дамба ва мелиорация қурилмаларини реконструкция қилиш тинч вақтдаги биринчи даражали вазифадир. Бу ишнинг анчагина қисми амалга оширилди. ВДР матбуоти бу йил дон экинлари ҳосилининг ошганлигини, савдо — сотиқ ривожланганини, шунингдек қишлоқ хўжалик маҳсулотларини экспорт қилиш тобора ўсаётганини, банан, ананас ва бошқа техника экинларининг плантациялари кенгаяётганини хабар қилмоқда.

(«Трибуна люду» — АПН).

ГФР корхоналаридаги ҳалокат

БОНН. 1972 йилда Германия Федератив Республикаси саноат корхоналарида рўй берган фалокат ва бахтсиз ҳодисалар натижасида 2706 ишчи ҳалок бўлди. Бу расмий маълумотлар Боннда эълон қилинди.

1972 йилда ГФР заводлари ва фабрикаларида ҳаммаси бўлиб 2 миллионга яқин ҳалокат ва бахтсиз ҳодиса қайд қилинган. Ишчилар ана шу фалокат ва бахтсиз ҳодисаларнинг қурбони бўлишган.

(ТАСС).

АҚШ. Чилида хунта авж олдирган қонли террорнинг тўхтатилмаётганидан қаҳр-ғазабга тўлган Америка жамоатчилиги Чили меҳнаткашларининг ҳарбийлар ўзбошимчалигига қарши олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини изҳор этмоқда.

СУРАТДА: Нью-Йоркда ўтказилган намойиш вақти. Плакатлардан бирига «Чили ғалаба қозонади» деб ёзилган.

ТАСС фотохроникаси.

КИЧКИНТОЙЛАР АДАБИЁТИ МУҲОКАМАДА

БУГУН

Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг мажлислар залида республикамиз болалар адабиётига бағишланган йиғилиш тантанали суратда очилди. Уни Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ва СССР Ёзувчилар союзининг болалар ва ўсмирлар адабиёти Совети ҳамкорликда ўтказмоқда. Бу ҳақда Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси раисининг ўринбосари Раҳмат Файзий мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Шу йилнинг май ойида республикамиз Ёзувчилар союзи қатор болалар ёзувчиларининг асарларини СССР Ёзувчилар союзи адресига жўнатган эди. Болалар ва ўсмирлар адабиёти бўйича Совет ўзбек болалар адабиётининг бугунги куни ва унинг тараққиётига бағишланган йиғилиш ўтказишга ҳозирлик кўраётганди. Мана, ана шу кун ҳам етиб келди. Кеча Тошкент аэропортида Иттифоқимизнинг таниқли болалар ёзувчиларидан бир гуруҳини кутиб олдик. Крупская номли РСФСР Давлат мукофоти лауреати, таниқли адиба М. Прилежаева бошчилигидаги делегация составида 20 га яқин болалар ижодкорлари бор. Л. Воронкова, Я. Аким, И. Мотяшов, К. Икромов, Г. Ладонщиков ва бошқалар шулар жумласидандир. Бугун эрталаб болалар адабиётининг ҳозирги аҳволи ва тараққиёти масалаларига бағишланган йиғилиш ўз ишини бошлади. Икки кун давом этадиган бу йиғилиш давомида филология фанлари доктори С. Мамажоновнинг доклади тингланади, меҳмонлар ва мезбонлар болалар адабиётининг турли проблемалари ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини ўртоқлашадилар.

Йиғилишда «Пионер», «Мурзилка», «Детская литература» журналлари, «Детская литература», «Молодая гвардия», «Малиш» нашриётларининг ходимлари, ВЛКСМ Марказий Комитети ҳамда нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси бўйича Давлат комитети вакиллари иштирок этмоқдалар.

Меҳмонлар шаҳримизнинг диққатга сазовор жойларини ҳам бориб кўрадилар, республика болалар кутубхонасида китобхонлар билан учрашув ўтказадилар, «Ёш гвардия» нашриёти, В. И. Ленин номли республика пионер ва ўқувчилар саройида бўладилар. Шунингдек, Чирчиқ, Самарқанд ва Андижон шаҳарларига бориб, ёш китобхонлар билан учрашиш ҳам планлаштирилган.

Бўлиб ўтаётган бу йиғилиш, шубҳасиз, республикамиз болалар адабиёти олдида турган муҳим вазифаларни белгилаб олишга, уни янада ривожлантиришга ёрдам беради.

● Лойиҳа ижодкорлари ҳузурида

Альбомни варақлаганда...

Альбомни очиб, саёҳатни Ташқи савдо министрлигининг Янгийўлдаги нашриётидан бошладик. Муҳташам, ойнаванд бу бинода қандайдир бошқача, одатдагидан ўзга манзаранинг гувоҳи бўлдик.

— Ажабланманг, — деди ҳамроҳимиз В. Середин. — Бу ерда Шарқ тилларида китоблар нашр этилади. Араб, форс, афғон, турк тилларидаги дарсликларни ҳам шу ерда тайёрлашади.

Гулистон, Андижон, Самарқанд областида босмахона, редакция бинолари қурилиши жадал олиб борилаяпти. Бу областларнинг матбаачи ва матбуотчилари ўзларининг бўлажак ишхоналари лойиҳасидан хурсандлар. Тўғри-да, ижод қилиш ва дам олиш учун барча шароитлар муҳайё этилар экан-у, севинмай бўладими?

Лойиҳачилар доимо изланишда. Ижодкорлар замондошларимиз дидига мос, фан ва техниканинг сўнгги ютуқлари билан жиҳозланган муассаса ва полиграфия корхоналарини бунёд этишга интилишади.

Хўш, бу борада шу кунларда институтда қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Матбаачиликнинг бош масаласи — дейди филиал бош инженери М. Абдураҳмонов, — кўп рангли босма машиналарини кўпайтиришдан иборатдир. Биз лойиҳаларимизни шу соҳада эришилаётган ютуқлар асосида яратмоқдамиз.

Куни-кеча эса, «Ёш гвардия» нашриёти ва босмахонаси биноси устида олиб бораётган ишларни тугатдик. Нашриёт босмахонасида ўн хил бўёқда ишлай оладиган автомат линия агрегати ўрнатилади.

Душанбелик ва ашхободлик қардошлар ҳам тошкентликлардан миннатдор.

Альбомни варақлашда давом этамиз...

Сайёҳатимизнинг географияси аста-аста кенгая борди. Ҳадемай, Урта Осиё чегарасидан чиқиб, Россия, Украина, Латвия, респубикалари ва Доғистонда бўлдик. Бу ўлкаларнинг ижодкорлари ва матбаа ходимларига атаб қурилган бинолар билан танишдик.

Ҳа, Бутуниттифоқ «ГипронИИполиграф» институтининг Тошкент филиали ижодкорлари яратган лойиҳалар жамланган махсус альбомларни варақлаганингда, беихтиёр ўзингни бепоён мамлакатимиз бўйлаб сайр қилгандай ҳис этасан...

Филиал 1968 йилда ташкил этилган. Бундоқ қараганингда, бу вақт жуда қисқа туюлади. Лекин, шу оз муддат ичида ҳам институт ижодкорлари талай ишларни бажариб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлишди.

«Ҳурматига сазовор бўлишди». Бу сўз замирида кўп маънолар бор. Бунга эришиш учун лойиҳачилар қанчалар қийинчиликларни бошдан кечирмади, дейсиз. Уйқусиз тунлар, тинимсиз ўйлар, изланишлар ва яна, яна ўйлар... Яхши лойиҳани яратиш машаққати ва лаззатининг чеки йўқ.

Институтнинг жонкуяр ходимларидан архитектура-қурилиш бўлимининг бош мутахассиси Владимир Поздняков, матбаачилик бўлими ходими Татьяна Лю, архитектор Абдували Ғаниев, инженер-электрик Қобул Тоиров, нусха кўчирувчи Вера Фёдорова, безатиш бўлими ходими Александра Писарёвалар лойиҳалар қандай қийинчиликлар билан яратилишини яхши билишади. Улар нститут ташкил этилган даврдан буён фидокорона меҳнат қилиб, унинг шуҳратини ошириш учун тинмай ҳаракат қилдилар. Меҳнат қилган элда азиз, дейишади. Бу ижодкорлар ҳалол меҳнатлари туфайли, коллективда ҳурмат қозонганлар.

Яқинда механика бўлимининг бош мутахассиси Г. Уфимцев билан бош инженер И. Генгаличёв Рига шаҳрида командировкада бўлишди. Улар Марказий лойиҳа конструкторлик автомат-механика бюросида, литвалик олимлар яратган қўлёзмаларни пневмо почта орқали бўлимлардан-бўлимларга автоматик тарзда ташиш имконини берувчи мосламаларнинг қурилмасини ўрганиб қайтишди.

Қарағанда, Махачқалъа ва бошқа шаҳарларнинг полиграфия комбинатлари учун шу қурилмалар асосида лойиҳа тайёрланяпти.

Санитария техникаси бўлимининг бош мутахассиси Игорь Кричевский бошчилигидаги олимлар группаси полиграфия комбинатларига пневмотранспорт яратиш устида ишлашяпти. Бу босмахоналардаги қоғоз чиқиндиларини автомат усулида йиғиштириб олиш имконини беради. Қурилма 1974 йилдан лойиҳа тузишларда қўлланилади.

Филиал ижодкорлари айни пайтда Фрунзе шаҳрида Китоб палатаси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг нашриёти сингари бино лойиҳалари устида меҳнат қилишмоқда.

Шунингдек, коллектив қишлоқ меҳнаткашлари учун лойиҳалар тузяпти. Масалан, ҳозир пойтахт областидаги «Қибрай», «Тошкент-1», «Олмалиқ» совхозлари учун замонавий сут-товар фермаларининг лойиҳаси ишланяпти.

— Ҳал қилувчи йилда зиммамизда масъулиятли вазифалар турибди, — дейди филиал директори Владимир Середин. — Бу йил 787 минг сўм ҳажмида илмий ва лойиҳа ишларини бажаришимиз лозим. Тўққиз ойлик планни 100,2 процентга адо этдик. Беш йилликнинг ҳал қилувчи даври топшириқларини муддатидан илгари бажаришга барча куч-ғайратимизни сарфлаймиз.

А. НИЕЗОВ.

Октябрь районидаги 59-мактабда тажрибали педагоглар кўпчиликни ташкил қилади. Сиз суратда кўриб турган физика ўқитувчиси Шоира Ҳамдамова ана шундай тажрибали педагоглардан ҳисобланади.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

● Кўҳна саҳифаларни варақлаганда

ҲИНДИСТОН—ЎЗБЕК КУТУБХОНАСИДА

«Туркистон тўплами» саҳифаларида Ҳиндистонга анчагина катта ўрин берилган. Китоблардан, газеталардан, журналлардан, шунингдек Россияда, Англияда, Францияда ва бошқа давлатларда 1868 йилдан то 1916 йилга қадар чиққан босма нашрлардан қирқиб олинган, 594 томдан иборат бу нодир тўплам совет ва хорижий олимларнинг диққат-эътиборини ўзига кенг жалб этмоқда.

1968 йилда 1880 йиллар мобайнидагина тўпламда рус ва чет эл матбуотида Ҳиндистон тўғрисида босилган бир қанча қизиқ-қизиқ мақолалар бор. Мана шулардан баъзи бирлари: «ҳиндлар ва уларнинг Туркистон ўлкасидаги ҳунармандчилиги». Бу мақола 1879 йилда чиққан «Новое время» журналидан олинган.

Ҳиндистон билан Россия ўртасидаги савдо масалаларига каттагина ўрин берилган. «Ҳиндистонга борадиган қадимий йўлнинг очилиши» («Голос» 1879), «Ҳиндистонга Кавказ орқали йўл» («Голос» 1879) деган мақолаларда шу ҳақда ҳикоя қилинади. Ана шу мақолаларда инглиз капиталининг мустамлакачилик муддаолари кўрсатилиб ўтилади: «Англия Ҳиндистон билан Узоқ Шарқда савдо-сотиқ соҳасида биринчилик учун уринаётган Европа давлати, Англия 60 минг найза ёрдамида 240 миллионли ҳинд халқини итоат қилдириб турибди».

Мақолада шундан кейин бундай дейилади: «Ҳиндистонга Европадан тўхтовсиз келиб турадиган халқаро темир йўлни тадқиқ қилиш адабиёти ғоят кенгдир. Лекин бу адабиётда умум башарий манфаатларнинг ҳаққоний йўл-йўриқлари ғоят камдан-кам учрайди. Таклифларнинг ҳаммаси у ёки бу давлатнинг нуқул хусусий манфаатларини, кўпроқ Англиянинг манфаатларини кўзда тутиб туриб киритилади», деб ёзган эди Россияда чиқадиган «Голос» газетаси 1879 йилда. Бу газета «Англиянинг миллий эгоизмини» алоҳида таъкидлаб, ҳиндларга «ғоят зўр мусибат» келтираётган сиёсатини таъкидлаб, ҳинд халқига ўз хайрихоҳлигини тез-тез изҳор этиб турар эди.

(ЎзТАГ).

Ишга қабул қилиш ва бўшатиш

Ҳурматли редакция, СССР гражданларининг қай тартибда ишга қабул қилиниши ва ишдан бўшатилиши тўғрисида маълумот беришларингизни сўраймиз.

С. ИБРАГИМОВА,
ишчи.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Конституциясининг 130-моддасига мувофиқ СССРнинг ҳар бир граждани меҳнат интизомига қатъий риоя қилишлари шарт.

СССР Министрлар Совети Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича Давлат Комитетининг ВЦСПС билан келишиб тасдиқланган 1957 йил 12 январдаги 6-сон қарорига асосан, гражданларни ишга қабул қилиш вақтида корхона маъмурияти ишга кирувчидан барча керакли ҳужжатларни талаб қилиши шарт.

Ишга қабул қилиш буйруқ ёки маъмуриятнинг хати орқали расмийлаштирилади. Гражданларни ишга қабул қилиш вақтида, уларнинг ҳуқуқ ва вазифалари, меҳнатга ҳақ тўлаш қоидалари, иш тартиби, меҳнат жараёнлари билан тўла таништирилади. Шунингдек, хавфсизлик техникаси, ишлаб чиқиш санитарияси ва ёнғинга қарши хавфсизлик қоидаси бўйича йўл йўриқ кўрсатилади.

Биринчи марта ишга кирувчи шахсларга ишга қабул қилингандан сўнг, беш кундан кечиктирмай, меҳнат дафтарчаси ёзилади. Маъмурият ҳамма ишчиларга, шунингдек, ишбай тартибида маош оладиган хизматчиларга ҳам уларнинг ишга қабул қилинганига беш кун тўлиши биланоқ ҳисоб дафтарчасини беришга мажбур.

Меҳнаткашларни ишдан бўшатиш буйруқ ёки маъмуриятнинг ишдан бўшатиш ҳақидаги хати билан расмийлаштирилади.

Ишчи ва хизматчилар ишдан ўз хоҳишлари билан бўшаётганликлари ҳақида корхона ёки муассаса маъмуриятини икки ҳафта илгари огоҳлантириб қўйишлари шарт. Шу муддатда маъмурият у билан тўла ҳисоб-китоб қилиши лозим. Ишдан бўшатилган кишига дарҳол меҳнат дафтарчаси берилади. Унда ишдан бўшаган куни белгилаб қўйилган бўлади.

«Тошкент оқшоми» справка бюроси

Бу — қизиқ

Канада эскимослари

Эскимослар турмуши масалалари билан шуғулланаётган канадалик профессор Даниэль Уилкинсон Америка қитъасининг узоқ шимолида ибтидоий ҳолда яшовчилар яқин ўн йиллар ичида ўлиб қирилиб битади, деб огоҳлантирди. Улардан цивилизация талабларига мослашганлари Канада аҳолиси ўртасида ўзлашиб кетмоқда. Бошқаларига сил ва цинга касалликлари ҳалокат хавфини туғдириб турибди. Канада эскимосларининг ўртача ёши 29 га тенг. Ўн нафар эскимос фарзандидан 6 нафари туғилгандан кейин сал туриб ўлиб кетади.

(АПН)

Кўзи ожизлар учун ёзув машинкаси

Токиолик инженер С. Мацун оригинал ёзув машинаси яратди. Ундан кўзи ожиз кишилар ҳам, кўрадиган кишилар ҳам фойдаланиши мумкин. Бу машинка кўзи ожиз бўлиб қолган, лекин оддий ёзув машинкасида ишлашни билган киши текстнинг бехато босилганини корректорнинг ёрдамисиз назорат қилиши учун имкон беради. Бунга шундай эришилади: ёзув машинкаси параллель равишда икки ўхшаш текстни беради — улардан бири оддий шрифт билан, иккинчиси Брайл системасида босилади. Кўзи ожиз киши бармоқларини Брайл системасидаги ҳарфлар устидан юргизиб йўл қўйилган хатони мустақил равишда топа олади ва кўзи соғ одамлар учун ёзилган текстни тузатади.

Бу янги кашфиёт Брайл системасини билмаган кўзи соғлом кишиларга кўзи ожиз мухбирлари билан ёзишиб туришида ёрдам беради. Энг муҳими кўзи ожиз бўлиб қолган кишиларни ёзув машинкасида ишлашга ўргатиш имконияти туғилди.

(АПН).

Саёзлик — тўсиқ эмас

Ёғоч оқизиш марказий илмий тадқиқот институтининг лойиҳасига биноан атайлаб саёз дарёларда ишлаш учун қурилган шатакка олувчи кема 5 минг куб метрлик ёғоч солини таший олади.

Янги конструкциядаги сув итқитувчи мотор кемани ҳатто саёзлик шароитларида ҳам пишиқ-пухта ишлатаверишни таъминлайди. Чуқурлиги бир метрдан ҳам оз участкалардан ҳам ўтиб кетаверишга имкон беради. Шатакчи кеманинг бош намунаси синовдан муваффақиятли ўтди ва кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия қилинди.

(ТАСС мухбири).
Ленинград.

ИККИ ТУР ҚОЛГАНДА...

Мана, СССР футбол чемпионатида 28-тур ҳам орқада қолди. Бор-йўғи, икки турдан сўнг мамлакат XXXV чемпионатига якун ясалади. Ўтган йиллардаги сингари бу гал ҳам чемпионлик шарафи пойтахт футбол клубларига насиб этмайдиган бўлди. Умуман, кейинги йилларда, бир вақтлар совет футболида энг етакчи ва йўналтирувчи куч саналган Москва футбол командалари негадир оқсаб келмоқдалар. Бу йил нафақат чемпионлик унвони, шу билан бирга, биллур соврин — СССР кубоги ҳам Москвадан жанубга — Ереванга қараб йўл олди. Ҳали баҳор ойларининг бошидаёқ ўтган йилги кубок эгалари бўлган пойтахт торпедочилари биринчи лиганинг бўш командаси саналган Қарағанданинг «Шахтёр» футболчиларига ютқазиб қўйиб, дастлабки босқичдаёқ СССР кубоги учун курашиш ҳуқуқидан маҳрум бўлиб қолган эдилар. Европа кубоги эгалари кубоги учун бўлган халқаро ўйинларда ҳам автозаводчиларнинг иши юришмади. Умуман, бу йилги мавсумда «Торпедо» командасининг аҳволи жуда танг. У бор-йўғи 17 очко билан хавфли зонада турибди. Бир вақтлар Москванинг бешта клуби олий лигада муҳим ўрин эгаллаб келарди. Сўнгги пайтларда пойтахтнинг «Локомотив» командаси тез-тез олий лигани тарк этадиган «одат» чиқарди. Бу мавсумда ҳам темир йўлчиларга олий лига насиб этмайдиган бўлди. Энди эса, Москва торпедочилари таҳликали аҳволга тушиб қолдилар. Агар сўнгги икки турдаги ўйинларни уюшқоқлик билан ўтказмаса, у вақтда бир неча марталаб мамлакат чемпиони ва СССР кубоги эгаси бўлган, шонли традицияларга бой «Торпедо» командаси ҳам олий лига билан видолашувига тўғри келади. Бундай вазият пойтахтдаги футбол жамоатчилиги ва минг-минглаб спорт ишқибозларини ҳақли равишда ташвишга солмоқда.

СССР XXXV футбол чемпионати ҳақида гап борар экан, Ереваннинг «Арарат» командаси хусусида алоҳида тўхталиб ўтмоқ зарур. Футбол ишқибозларининг эсида бўлса керак, бундан атиги 3—4 йил муқаддам, «Арарат» унчалик кўзга ташланмайдиган ўртамиёна бир команда саналарди. «Арарат» ҳам «Пахтакор» сингари турнир жадвалининг «дум»ида юрар, олий лига билан видолашиш хавфи уни бир мавсум ҳам тарк этмасди. Ҳатто олий лига билан хайрлашган пайтлар ҳам бўлди. Тошкент пахтакорчилари билан бирга, арман футболчиларига яна олий лигага қайтиш насиб этди. Шундай турлар ҳам бўлғанки, «Пахтакор» футболчилари «Арарат» командасини жуда йирик ҳисобларда мағлубиятга учратган.

Бу икки жануб командасини таққослаётганимизнинг боиси бор. Чунки, ҳар иккала команда шаклланиши ва ўсиб бориши бир-бирига жуда монанддир. Тўғри, «Арарат» футболчилари сўнгги уч-тўрт йилда анча илгарилаб кетдилар. «Пахтакор» эса, бу орада олий лигани яна бир карра тарк этиб, янги мураббий В. Соловьёв устозлигида яна кучлилар сафидан ўрин олди. Команда деярлик тубдан янгиланди. Ўзбек футболчилари сафига ёш

Навбатдаги ҳужум. М. Нуриддинов фотоси.

истеъдодли ўйинчилар келиб қўшилди. Команданинг тактик қурилиши ва ўйин услуби тубдан қайта кўриб чиқилди. Шуниси қувончлики, «Пахтакор» командаси худди «Арарат» каби ҳужум тактикасига зўр берди. Олий лиганинг кўпгина командаларида яхши ҳужумчи йўқлиги муаммолигича қолмоқда. «Пахтакор» эса бу масалани ижобий ҳал этди, деса бўлади. Бугунги кунда командамиз составида Б. Абдураимов бошчилигида Исоқов, Лисаковский, Фёдоров, Корченов, Ҳадзипанагис. Ан сингари ажойиб ҳужумчилар ва «ярим ҳужумчилар» мавжуд. «Ярим ҳужумчи» деганимизда ажабланманг. Чунки, ярим ҳимоячи дегандан кўра, ярим ҳужумчи дейиш «Пахтакор» шаънига жуда мос бўлиб тушади. Чемпионат якунига икки тур қолганда «Пахтакор» командасининг рақиблар дарвозасига киритган тўплари сони 36 тага етди. Бу яхши кўрсаткичдир. Бошқача қилиб айтганда, рақиб дарвозасини забт этиш маҳоратида «Пахтакор» Ереваннинг «Арарат», Киев, Москва ва Тбилиси-динамочиларидан сўнг бешинчи ўринда турибди. «Пахтакор»нинг яқин қўшниси ва эски рақиби саналган Олмаотанинг «Қайрат» футболчилари бор-йўғи 24 тўп киритганларини ҳисобга оладиган бўлсак, «Пахтакор» ҳужумчилари нақадар устунликка эга эканликлари яққол намоён бўлади. Бу ҳар икки команда ўртасидаги ўйинлар натижаси ҳам «Пахтакор» фойдасига ҳал бўлди. Ўзбек футболчилари Тошкент ва Олмаотада бўлиб ўтган ўйинларда «Қайрат» дарвозасига жами 5 та тўп киритиб, ўз дарвозаларига эса атиги икки тўп ўтказиб юбордилар, холос. Умуман, йирик ҳисоб соврини учун курашаётган командалар орасида «Пахтакор» ҳам даъвогар бўлиб келаяпти.. Днепропетровскнинг «Днепр», Минскнинг «Динамо», Львовнинг «Карпати», Олмаотанинг «Қайрат», Ленинграднинг «Зенит» командалари устидан қозонилган йирик ҳисобдаги ғалабаларни кўз олдингизга бир келтириб кўринг.

Шу билан бирга, таассуфли жойи шундаки, командамиз бутун мавсум давомида ҳимоя чизиғида жуда нотекис ўйин кўрсатди. Команда ҳимоячилари ўз дарвозаларидан 41 та тўп ўтказиб юбордилар. Бу эса «Пахтакор»нинг турнир мавқеига салбий таъсир этмай қўймасди, албатта. Шунинг учун ҳам, бутун мавсум давомида ўзбекистонлик футбол ишқибозлари юракларини ҳовучлаб туришларига тўғри келди. Чунки команда узоқ вақт хавфли зонада турди ва олий лига билан яна хайрлашиш мумкинлиги республика футбол жамоатчилигини анча ташвишга солиб қўйди. Лекин командага ишонч катта бўлди. Чунки ҳали унча тажрибага эга бўлмаган ёш пахтакорчилар ҳатто мағлубиятга учраган онларида ҳам зўр уюшқоқлик билан яхши ўйин кўрсатдилар. Бир-икки ўйинни мустасно этганда, «Пахтакор» ўзидан ғолиб чиққан командалар билан теппа-тенг олишди. Тбилисининг «Динамо», Олмаотанинг «Қайрат», Днепропетровскнинг «Днепр», Москванинг «Динамо» командалари билан қизғин курашларда эса, ўйин дуранг натижалар билан тугаб, ўн бир метрлик тўплар сериясида «Пахтакор»га омад кулиб боқмади. Акс ҳолда, командамизни бундан ҳам юқорироқ поғоналарда кўрган бўлар эдик.

Бироқ, эндигина шаклланаётган, ёш ўйинчилари олий лига матчларида ҳали дуруст тажрибага эга бўлмаган командадан бундан ортиғини кутиш нотўғри бўлур эди. Команда бу йилги мавсумда ўз олдига қўйган программа-минимумни муваффақият билан бажарди. Энди қолган икки ўйинни «Пахтакор» хавф-хатардан холи ҳолда ўтказади. Ташвиш ва асабийлашув натижасида, одатда, ўйин ўз томошавийлигини йўқотади, кутилмаган ҳолларда команда ўнглолмас нуқсонларга йўл қўйиб қўяди. Агар шу жиҳатдан ёндошадиган бўлсак, «Пахтакор» командаси Ворошиловграднинг «Заря» ҳамда Киевнинг «Динамо» командалари билан бўладиган сўнгги ўйинларда чиройли техник маҳорат кўрсатиб, ўз мухлислари дилини хушнуд эта олиши мумкин. Айниқса, Киевнинг «Динамо» футболчилари билан бўладиган якунловчи ўйин мамлакат чемпионини аниқлашда балки ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлур. Чунки, арман футболчилари мавсумни киевликларга нисбатан олдинроқ тугаллаб, сўнгги умидларини Тошкентга, «Пахтакор» —«Динамо» (Киев) матчига қаратишлари мумкин. Мабодо, вазият ана шуни тақозо этадиган бўлганда, у вақтда биз, илгари бир неча марта шоҳиди бўлганимиз сингари, йилнинг энг ҳал қилувчи ва гўзал учрашуви гувоҳи бўлишимиз мумкин.

Олий лигада мустаҳкам ўрнашиб олган командамиз Ўзбекистон пахтакорларининг 4 миллион 850 минг тонналик «оқ олтин» хирмони зафарида ўзига хос муносиб армуғон тайёрлаб, «Пахтакор» деган номини шараф билан оқлади. Эндиги ният —юксакликка қаратилган. Келгуси мавсумда «Пахтакор»ни энг кучлилар сафида кўришни минг-минглаб футбол ишқибозлари астойдил истайдилар.

Энди, мамлакат XXXV чемпионати тугашига икки тур қолганда командалар тутган ўринлар жадвали билан таништирамиз.

Ўйинлар жадвали

	У.	Т.	О.
1. «Арарат»	28	48—24	35
2. «Динамо» К.	28	43—23	34
3. «Динамо» М	28	40—30	29
4. «Динамо» Тб	28	39—31	29
5. «Шахтёр» Д.	28	30—24	29
6. «Заря»	28	35—24	27
7. «Спартак» М	28	35—28	27
8. «Днепр»	28	36—37	26
9. ЦСКА	28	32—32	25
10. «Қайрат»	28	24—36	24
11. «Пахтакор»	28	36—41	20
12. «Зенит» Л	28	30—32	19
13. «Торпедо» М	28	27—35	17
14. «Карпати»	28	27—47	17
15. «Динамо» Мн	28	19—35	15
16. СКА Р	28	19—41	11

Фишер яна ўн йил чемпион бўламан, деяпти

Шу кунларда Маниланинг бир чеккасида Филиппин тарихида биринчи халқаро шахмат мусобақаси ўтмоқда. Ўн еттита шахматчи шу жумладан гроссмейстерлар — Даниялик Бент Ларсен, югославлар Светозар Глигорич, Борислав Ивков, Любомер Любоевич, румин Флорин Георгиу, аргентиналик Мигель Найдорф ва бошқалар ўйнамоқдалар.

Филиппин президенти Фернандо Маркоснинг таклифига биноан жаҳон чемпиони Роберт Фишер ҳам АҚШдан Манилага келди. Бироқ, у мусобақада қатнашмайди. Шундай қилиб, у Рейкьявикда Борис Спасский билан ўтказган мусобақасидан (1972 йилнинг ўртаси) кейин ҳамон «ўзини совутишни» давом эттирмоқда.

Журналистлар пайтдан фойдаланиб Фишернинг шахматдан совуганлиги ва ҳатто 1975 йилда чемпионлик номини ҳимоя қилиш ниятида эмаслиги тўғрисидаги гап-сўзлар ҳақиқатга мувофиқ келиш-келмаслигини Фишернинг ўзидан сўраб билмоқчи бўлишди.

— Буларнинг ҳаммаси уйдирма гаплар, — деди чемпион, — Мен ҳамма катта халқаро мусобақаларни диққат билан кузатиб бораяпман. Потенциал рақибларимнинг ўйинларини ўрганиб чиқяпман, 20 га яқин шахмат журналларини олиб турибман. Яқин келажакда яна амалий ўйинга киришмоқчиман. Шахмат мусобақаларининг ғолиблари оладиган совринлар ҳамон ниҳоятда оз.

Аммо бу совринлар бошқаларга етарли бўлсада, менга озлик қилади, деди Фишер. Бу билан у ўзининг мусобақаларда қатнашиши учун ҳамон кўп гонорар берилишини талаб қилишга ишора этди.

Фишер Спасскийни ҳамон жаҳон чемпиони номи учун мусобақада кучли даъвогар деб ҳисоблайди. Унинг фикрича, Совет Иттифоқининг бошқа иккита гроссмейстри — Михаил Таль билан Анатолий Карпов куч жиҳатидан Спасский билан ёнма-ён боришяпти.

Фишернинг сўзларига кўра, у камида ўн йил жаҳон чемпиони бўлиб қолар эмиш.

В. БАБКИН.
(ТАСС).

Ранг-баранг олам

ҲОВЛИДАГИ ТАРЗАН

Бугунги кунда бирон нарсага кўнгил қўймаган, ўзининг бутун бўш вақтини ана шу эрмакка сарфламайдиган одамни топиш қийин. Биров марка йиғади, бошқа биров эса гугурт этикеткаларини тўплайди. Яна баъзилар эса турли темир-терсакларни йиғишга ружу қўйишади. Бу машғулот уларга завқ-шавқ бағишлайди. Лекин бу эрмаклар орасида шундайлари ҳам, борки, уларни эшитганлар ҳайрон бўлиб қолишади. Франциядаги Шимолий департаментлардан бирида яшовчи стрелкачи севган машғулот бунинг яққол далилидир. У бўш вақтларида уйи олдидаги кичкина боғчага чиқиб, Тарзан ҳақидаги фильмларнинг персонажлари сиймосини яратади. Мана бир неча йилдирки, у бу ишга кўнгил қўйган. Турли хил ҳайвонлар ҳайкалини цементдан тайёрлайди. Дастлаб бош қаҳрамон сиймоси яратилди. Кейинчалик эса Чита номли маймун, фил, жирафа ва бошқа ҳайвонлар дунёга келди. Ҳозирча фильмдаги яна бир қаҳрамон — Жейн йўқ. Шубҳасиз, тез орада у ҳам шериклари қаторига қўшилади.

СУРАТДА: Боғчадаги тарзан ва унинг шериклари.

ТАСС фотохроникаси.

Уй бекалари, сизлар учун!

Фойдали маслаҳатлар

Пластмасса ва линолеум ётқизилган полларни албатта вақти-вақти билан артиб туриш керак. Полни «Синтола», «Новость», «Айна», «Даря» каби синтетик порошоклар билан асло ювманг. Полларни бир йилда бир-икки марта скипидар ёки керосин билан ювиб, хонани яхшилаб шамоллатинг. Пол ювганда сув 40 даражадан ошмаслиги лозим. Бундай полларни ҳафтада бир, икки бор нам латта билан артиб турсангиз ҳам бўлади.

Мабодо полга сиёҳ томган бўлса-ю уни кетказишга қийналаётган бўлсангиз, мўм қатламини скипидар ёки керосин билан яхшилаб артиб, доғни шавель кислотасига (1:10) ботирилган чўтка билан тозалаш керак. Аралашма бир дақиқа тургандан сўнг тозаланган нам латта билан артилиб, сув билан ювилади.

* * *

Баъзан дастурхон ва сочиқларингизга ҳар хил доғлар тушиши мумкин. Уни кетгизмоқчи бўлсангиз, нашатир спирти қўшилган сувда ювиб, тоза сувга чайсангиз, доғдан асорат ҳам қолмайди. Дастурхонга вино тўкилган бўлса, уни қайнаб турган сувга «Персоль» эритмасини қўшиб қайнатиб, сўнг чайиб ташланг. Бир литр сувга бир қошиқ нашатир спирти қўшиб доғ ернинг ўзини ювсангиз ҳам бўлади. Сиёҳ томган бўлса, сувга лимон сувидан бир неча томчи томизиб, ишқаланг, сўнг тоза сувга албатта чайинг.

БИЛАСИЗМИ?

✦ Ўрта Осиёнинг Зарафшон, Чотқол, Олой ва бошқа тоғларидаги бир қанча ғорларда мўмиё бор.

✦ Ер ости бўшлиқларида кўпгина қазилма бойликлар учрайди. Олимларнинг кўрсатишича, оҳактошларда ҳосил бўлган ер ости бўшлиқларида 80 дан ортиқ минерал топилган.

✦ Ер ости бўшлиқларида ҳосил бўлган қазилма бойликлардан бири мармар оникисидир. Оникс шу қадар шаффофки, уни ойна ўрнида ишлатганлар. Самарқанддаги Гўри Амир мақбараси ички деворларининг пастки ва тепа қисмлари оникс билан қопланган. Москва метросининг Киев вокзалидаги чиройли устунлар ониксдан, ишланган.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25|X да **Севилья сартароши,** 26|X да **Корсар,** 27|X да **Князь Игорь.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25|X да **Ужарлар,** 26|X да **Ёшликда берган кўнгил.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.**

КИНО

25 ОКТЯБРДА

Телбалар ҳафтаси. — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кечқурун), ҲАМЗА номли (17.30, 20.30).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «МОСКВА», «КЎКЧА» (кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА» (19.00, 20.00).

Решма ва Шера — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МИР», (кечқурун).

Эпчиллик, жаноби олийлари — «ЧАЙКА» (21.24), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Санников ери — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 21.45), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Синов — Г. ҒУЛОМ номли, С. РАҲИМОВ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Садоқат — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Фидонор ялангоёқлар — «ВОСТОК» (кечқурун).

26 ОКТЯБРДА

Телбалар ҳафтаси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (14.30, 17.30, 20.30), «КЎКЧА» (17.00, 20.00).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (11.00, 13.00, 15.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА» (10.00, 12.00, 14.00 16.00, 20.00, 21.45).

Решма ва Шера — С. РАҲИМОВ номли (14.00, 18.00 21.30).

Эпчиллик, жаноби олийлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Санников ери — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Синов — Г. ҒУЛОМ номли (11.00, 15.00, 19.00 20.30), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Прерия — Г. ҒУЛОМ номли (13.00, 17.00).

Фидонор ялангоёқлар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (11.00, 13.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда)

Ўгай она — «ЧАЙКА» (14.00, 18.00).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «СПУТНИК» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.00, 22.00).

ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўт ўчирадиган асбобни қайта зарядлаб бериш учун
ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОН КЎНГИЛЛИ ЎТ ЎЧИРИШ ЖАМИЯТИГА
(Луначарский шоссеси, 229-уй)
ТОПШИРГАНЛАРДАН УЛАРНИ 1 НОЯБРГАЧА ОЛИБ КЕТИШЛАРИНИ

СЎРАЙМИЗ

Ўт ўчиргичлар олиб кетилмаган тақдирда улар бошқа ташкилотларга бериб юборилади.

«Гипронииздрав» институтининг
ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИГА

Саноат-граждан қурилиши инженер-қурувчилари, қурувчи катта инженерлар, қурувчилар группасига раҳбар лойиҳачи бош инженерлар, архитекторлар группасига раҳбар, машиналарни жиҳозлаш бўйича инженер-механик, канализация ва сув таъминоти бўйича группа раҳбари, катта инженерлар, инженерлар, катта техниклар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — 1 категорияли ташкилотлар группаси бўйича

Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигининг
«ЎзГИПРОТЕХБЫТ» ЛОЙИҲА-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИГА
ТОШКЕНТ, САМАРҚАНД, АНДИЖОН шаҳарларида ишлаш учун бўлим бошлиқлари, бош мутахассислар, лойиҳа бош инженерлари, группа раҳбарлари вазифасига ҳамма мутахассисликдаги инженерлар ва техниклар; технологлар (ёғочсозлик саноати бўйича, мураккаб маиший техника, механизмларни тузатиш бўйича пойафзалчилар)

КЕРАК.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг
МЕҲНАТНИ ИЛМИЙ ТАШКИЛ ҚИЛИШ МАРКАЗИГА
инженер-механиклар, алоқа инженерлари ва техниклари, группа раҳбарлари лавозимига қишлоқ хўжалик бўйича иш тажрибасига эга бўлган иқтисодчилар, иқтисодчи-плановиклар, катта мутахассислар, мутахассислар ва катта лаборантлар.

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ТОШКЕНТ КАБЕЛЬ ЗАВОДИНИНГ

МАДАНИЯТ УЙИ
БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК ТЎГАРАКЛАРИГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

болалар хори — 8 ёшдан 13 ёшгача;

ҳайкалтарошлик — 12 ёшдан катталар;

драма — 14 ёшдан катталар;

Катталар учун: вокаль ва хор коллективи.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Бабушкин кўчаси, 2-уй, телефон 62-69-86 (4-автобуснинг «Ғалаба» боғи» бекати).

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

Қадрдон дўст, қариндош ва танишларга ёдгорлик совғаларини тақдим қилиш одат бўлиб қолган.

Тошкент шаҳар Ижроия комитетининг аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасига қарашли

«Ремточмех» комбинатининг маиший мураккаб техника ремонти устахоналари

СИЗГА ХИЗМАТ ҚУРСАТИШГА ТАЙЁР!

Комбинат моҳир граверларга эга, улар сизга фойдали маслаҳати ва иши билан ёрдам берадилар. Сиз таклиф қилган текстни совғангизга ўйиб ёзиб берадилар.

«Ремточмех» комбинати хизматларидан фойдаланинг!

ТЕЛЕВИЗОР

25 ОКТЯБРЬ

Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Янгиликлар. 17.45 М. Глинка. «Патетик трио. 18.30 Рангли телевидение. Москвада тинчликсевар кучлар жаҳон конгрессининг очилиши. 22.30 Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгресси қатнашчилари учун концерт. Танаффус вақтида «Вақт» информацион программаси. Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгрессида. 01.00 Кўрсатувлар программаси. 01.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Старшеклассник», программаси (рус тилида). 19.05 Болалар учун кинофильм. 19.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». (Ўзбек тилида). 19.55 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 20.10 Ота-оналар университети. 20.40 Ўн минут музика. 20.50 «Ахборот» информацион программаси. 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Олтин водий» программаси. Сурхондарёдан олиб кўрсатилади. 22.15 «Ўзбекистон» телевизион киножурналининг 20-сони.

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

26 ОКТЯБРЬ

Жума

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Болалар учун. «Расмларда қуёш акси бор». 13.30 Д. Пристли. «У келди». Телевизион спектакль. 14.40 Шахмат мактаби. 15.10 Д. Кантемир. Адабий кўрсатув. 15.40 «Сизнинг боғингиз». 16.10 Рангли телевидение. «Жаҳон халқлари ижоди». 16.40 Ҳужжатли фильм. 17.00 Кўрсатувлар программаси. 17.05 Янгиликлар. 17.15 Ўқувчилар учун. «Композитор Г. Гладков билан учрашув». 18.00 «Келажакни кўзловчилар». Сирдарё областидаги «Коммунизм» колхози раиси, Ленин мукофоти лауреати Жавод Кучиев ҳақида суҳбат. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 — Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қарши чўли — комсомол зарбдор қурилиши». Қашқадарёдан олиб кўрсатилади (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 19.30 Социализм дунёси. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 20.00 «Ахборот» информацион программаси. 20.15 «Телефильм-V». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. **Ўзбек тилида:** 20.35 Ўн минут музика. 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 «Бўстон» телевизион журнали. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси .Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгрессида. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари (ўзбек тилида). 22.45 А. Адан. «Жизель». Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат Академик опера ва балет Катта театри спектакли (ёзиб олинган).

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 11.00. «Қизил гул». Болалар учун мультфильм. 11.40 V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивалида соврин олган фильмлар. «Шок ва Шер». Телевизион бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 «Жаҳон шоирлари тинчлик ҳақида». 18.50 Хоккей бўйича СССР чемпионати. **«ЦСКА» — «Динамо»** (Москва). 3-бўлим. В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади (ёзиб олинган). **Тошкент кўрсатади.** 19.30 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Кўшиқ-73». 20.25 И. С. Тургенев. «Қишлоқда бир ой». М. Н. Ермолова номидаги Москва драма театрининг фильм спектакли. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Социалистик мусобақа — кенг қулоч ёйсин». (рус тилида). **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

4 бет Тошкент оқшоми
25 ОКТЯБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.
ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04436. Нашр В—2325.